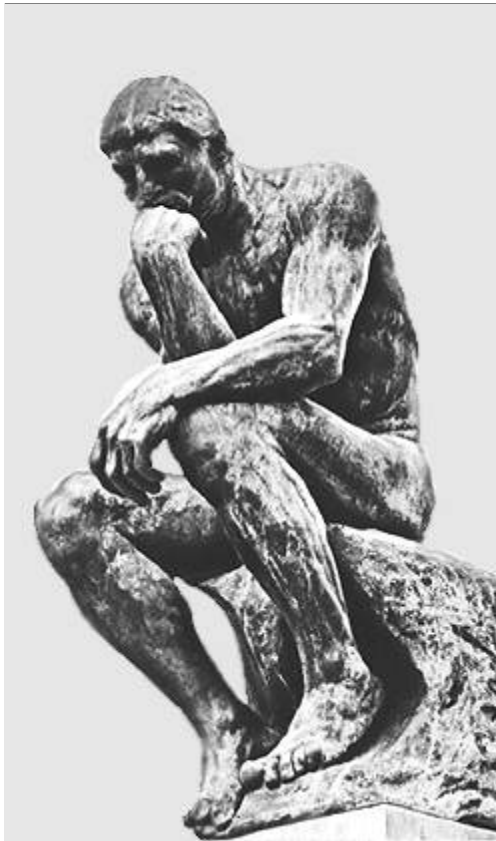




**КУРС: Школа
Комплекс
управління ресурсами школи**

**Посібник з установалення та
налаштування**

Зміст

Анотація	3
Розділ I СИСТЕМНІ ВИМОГИ	4
Розділ II УСТАНОВКА	5
Розділ III КОНФІГУРАЦІЯ	13
1 Архітектура програми КУРС.....	13
2 Установка СУБД Firebird.....	14
Розділ IV Налаштування підключення програми до бази даних	15
1 Для одного комп'ютера.....	16
2 Для мережевого варіанту.....	17
3 Особливості налаштування для Windows 7.....	31

Анотація

Даний документ є керівництвом користувача до першої версії програми КУРС .

Перша версія програми є базовою і передбачає подальше розширення функціональних можливостей.

□ Одним з основоположних принципів системи КУРС є простота та відкритість інтерфейса програми, що робить потужний функціонал програми доступним і легким в користуванні навіть для не підготовленого користувача. Програма має ряд передумовок, які дають змогу відразу почати роботу з нею. Механізм конфігурування гранично простий, але зберігає в собі більший набір можливостей. Програма дозволяє персоналізувати інтерфейс, даючи змогу кожному користувачу налаштувати його під свої задачі.

□ Відмінною особливістю програми є те, що вона спочатку спроектована як мережева, проте може використовуватися навіть одним користувачем на одній робочій станції (комп'ютері). При цьому при подальшому підключенні нових робочих станцій ніяких змін та налаштувань не потребується.

□ В даний час розробляється рішення, яке дозволяє працювати з програмою з дому, з іншого міста, тобто звідусіль, де є доступ до інтернету (за наявності відповідних прав доступу).

□ Дана версія програми реалізована для ПЕВМ типу IBMPCAT з операційною системою Windows XP або Windows Vista, з використанням СУБД Firebird (вільно розповсюджуваний клон бази Inter Base) - однією з самих швидких надійних СУБД.

1 СИСТЕМНІ ВИМОГИ

Підтримувані операційні системи:

- Windows XP (Home and Professional)
- Windows 7
- Windows Vista

Наступні операційні системи не підтримуються:

- Windows 95
- Windows 98
- Windows NT (any version)
- Windows 2000
- Mac OS
- Linux

Мінімальні системні вимоги:

- 1000 MHz Intel Pentium або AMD Athlon процесор
- 256 MB оперативної пам'яті
- 40 MB вільного дискового простору
- 1024x768 монітор
- Клавіатура
- Миша

Програмні вимоги:

- СУБД Firebird версії 2.1 і вище (входить в установчий пакет)

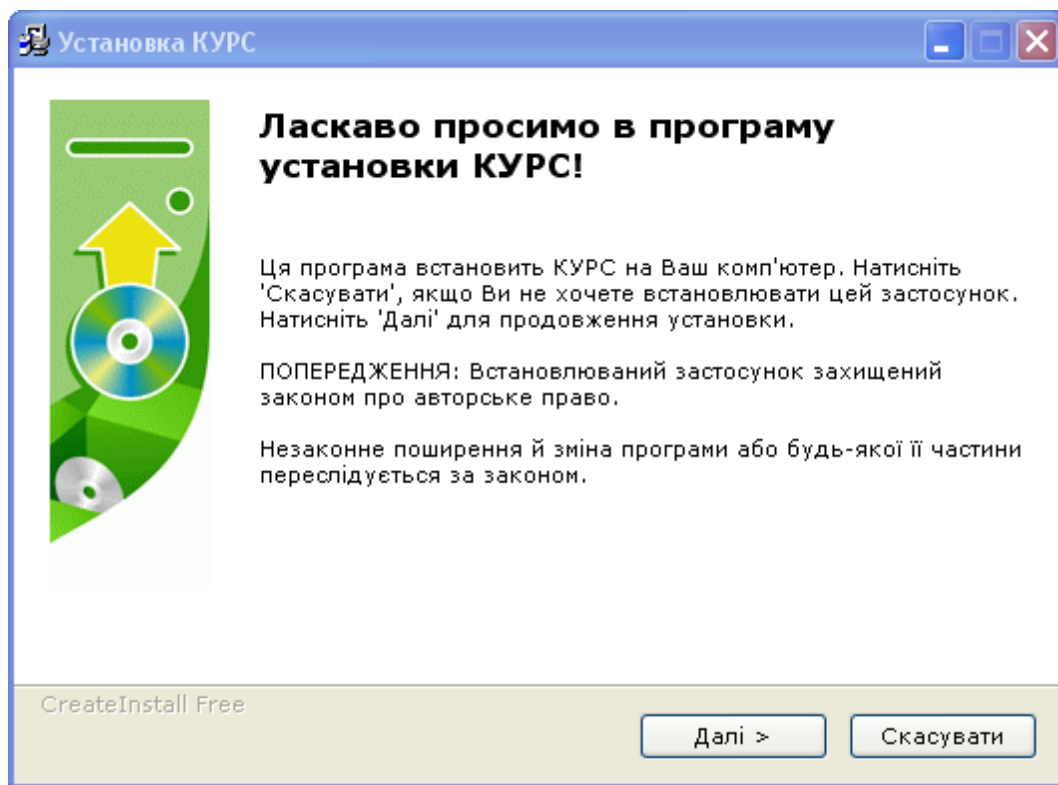
2 УСТАНОВКА

Установчий файл програми kurs_setup.exe можна скачати на сторінці програми:

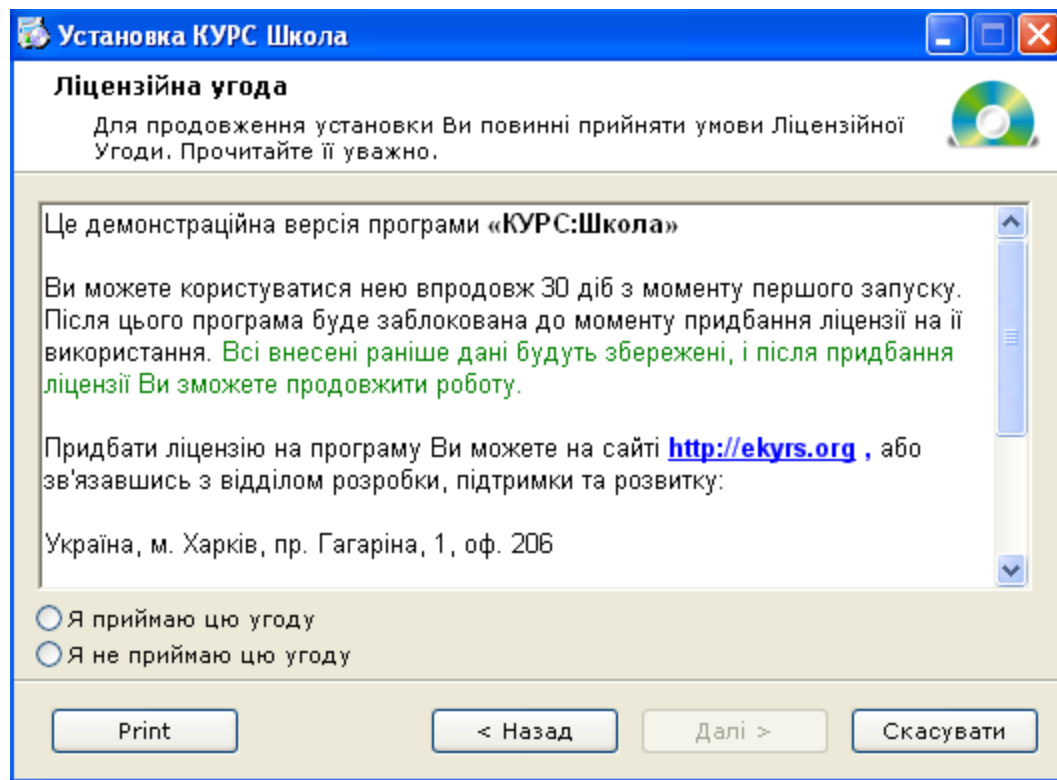
<http://ekyrs.org/>

Якщо установчий файл уже є, його необхідно запустити вручну.

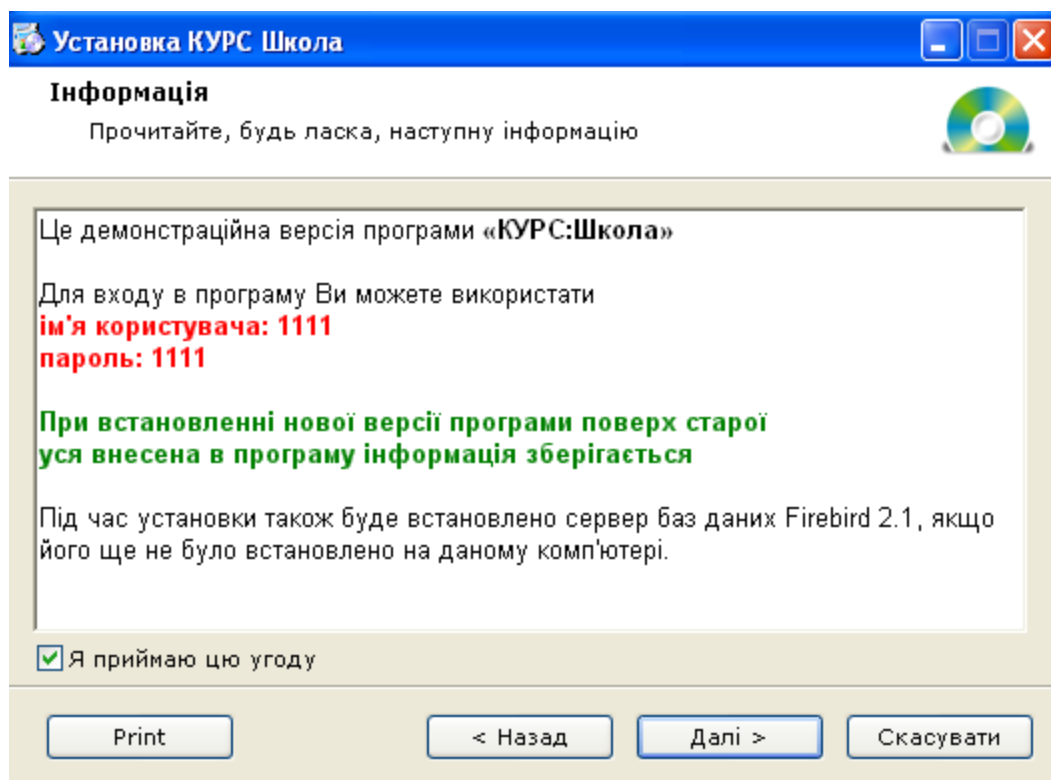
Після запуску установчого файлу відкриється вікно вітання майстра установки:



Натискання кнопки "Далі" у цьому вікні приводить до відкриття наступного вікна майстра установки:



Це вікно відображає інформацію про ліцензію на програму та способах її придбання. Для продовження установки програми необхідно відзначити пункт "Я приймаю цю угоду" і натиснути кнопку "Далі", або відмовитися від установки, натиснувши кнопку "Скасувати".



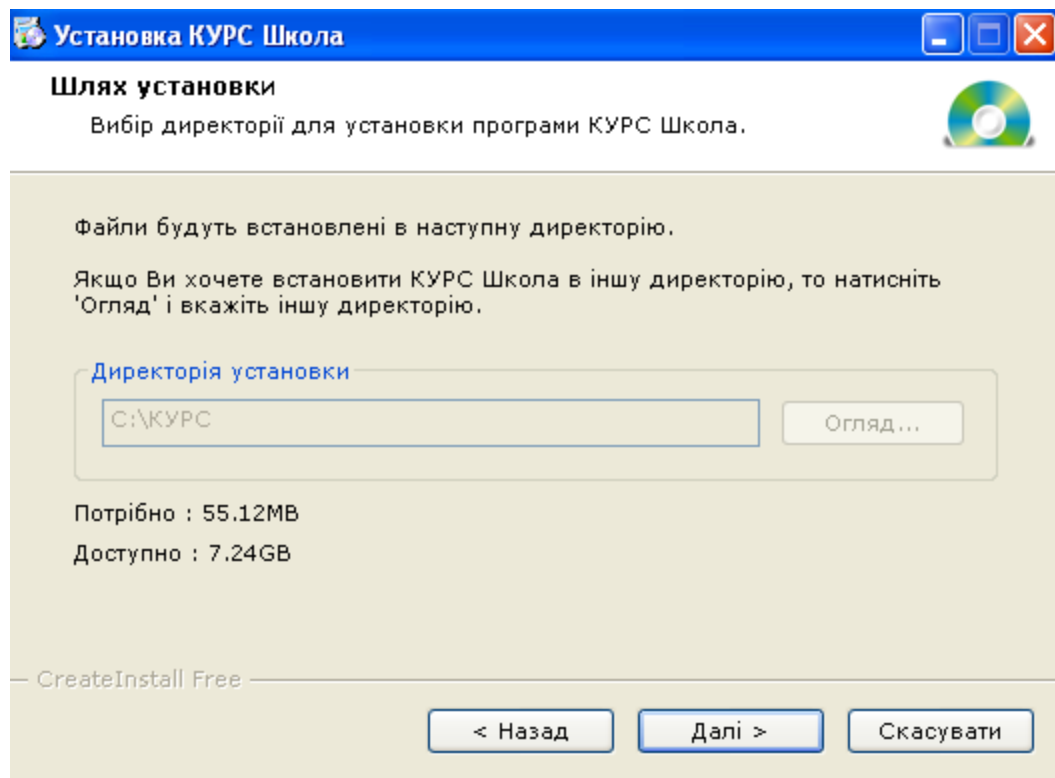
Вікно відображає інформацію про програму, яка необхідна для демонстраційного входу в програму - ім'я користувача 1111, пароль 1111.

Ці дані будуть потрібні програмі "КУРС" при запуску.

Натискання кнопки "Далі" у цьому вікні приводить до відкриття наступного вікна майстра установки:

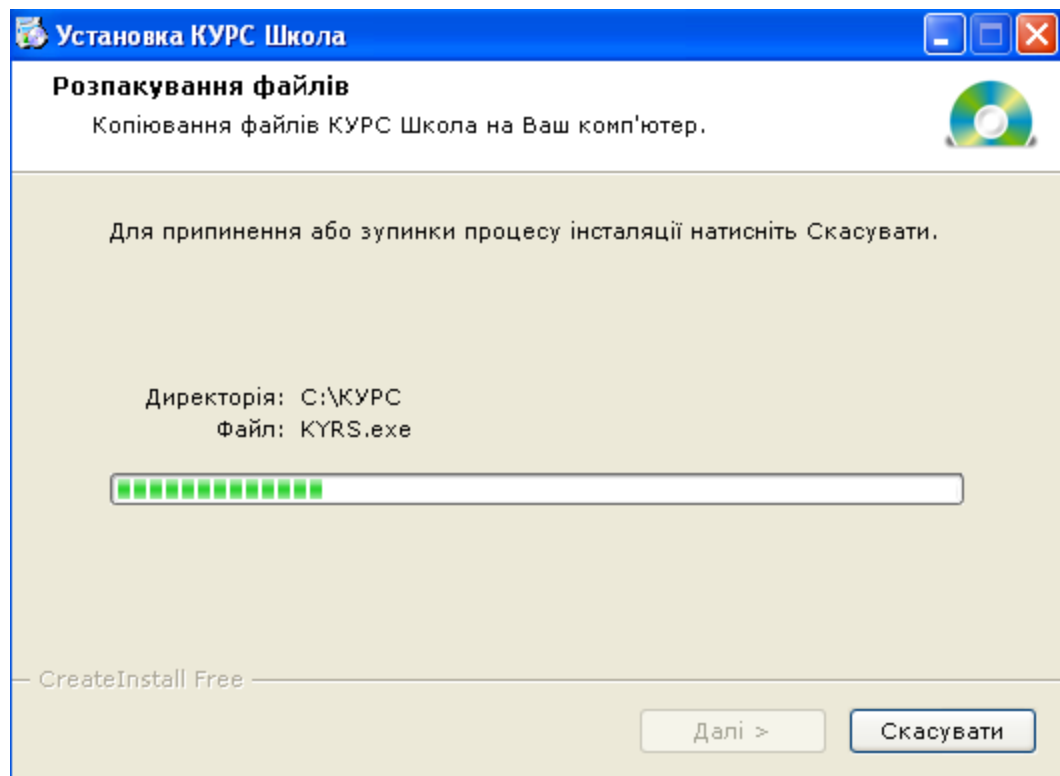
Натискання кнопки "Скасувати" приведе до закриття майстра та скасування установки.

При натисканні на кнопку "Далі" відбудеться перехід до наступного вікна майстра установки:



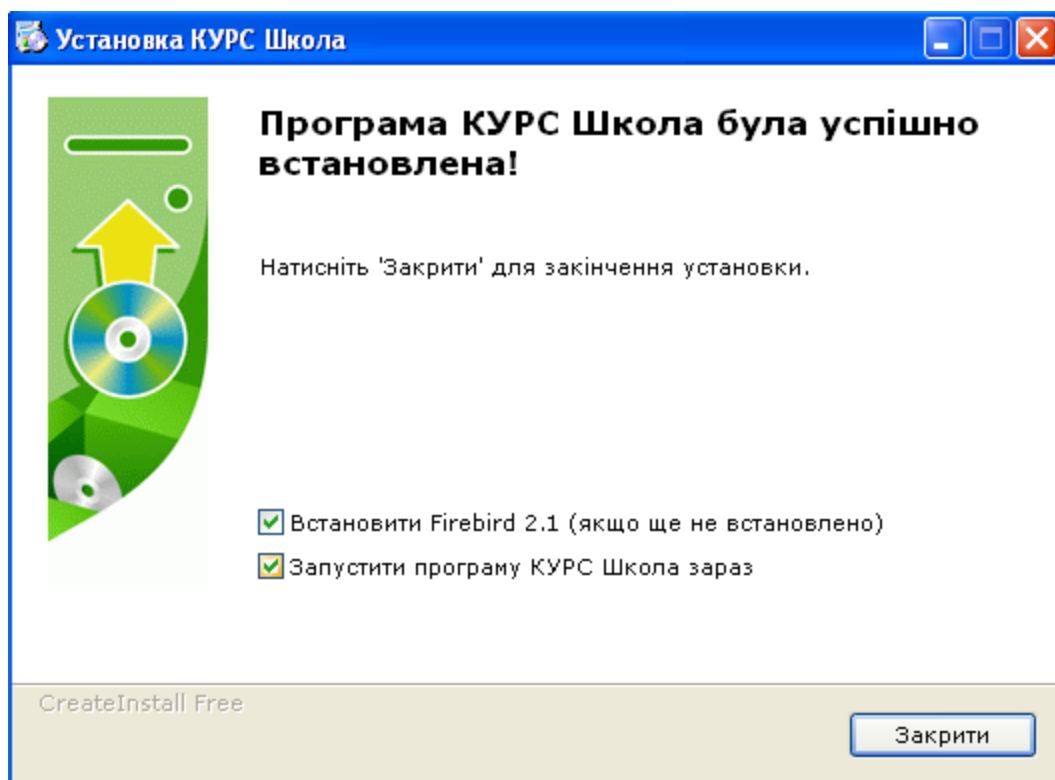
Це вікно служить для вибору шляху, куди будуть встановлені файли програми на даному комп'ютері. Шлях повинен бути C:\КУРС. Тут же виводиться інформація про необхідний і фактично доступний простір на жорсткому диску комп'ютера.

При натисканні на кнопку "Далі" відбудеться перехід до наступного вікна майстра установки:



У цій вікні відображається індикатор ходу установки. Відбувається копіювання файлів програми на жорсткий диск комп'ютера.

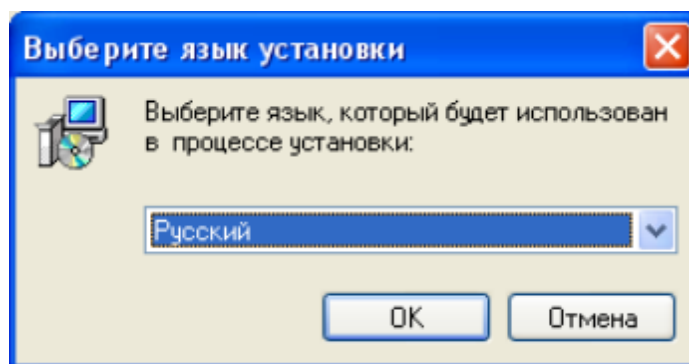
Після установки ви повинні побачити таке вікно:



Натискаємо "Закрити", після цього, якщо ви не зняли галочку "Встановити Firebird 2.1" відбудеться запуск програми установки системи керування базами даних Firebird.

Ця система є вільно розповсюджуваною й необхідна для роботи програми "КУРС".

З'явиться вікно із запрошенням для вибору мови установки:



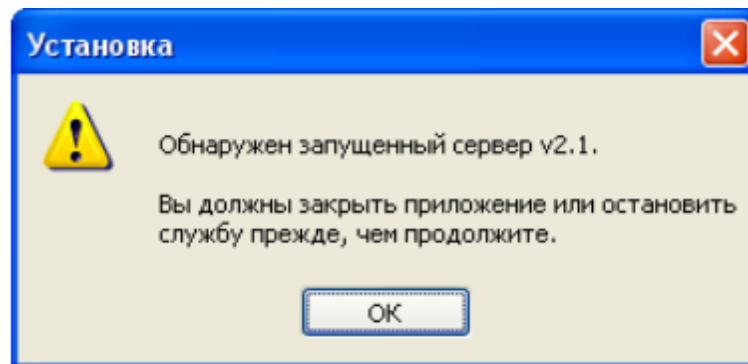
Натискання кнопки "OK" приведе до початку установки системи Firebird.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ:

Ні в якому разі не встановлювати сервер баз даних Firebird в папки КУРС, КУРСПЛЮС, DB_PLUS, KyrsSiteSvc та інші папки, де може знаходитись файл бази даних програми КУРС - KYRS.FDB .

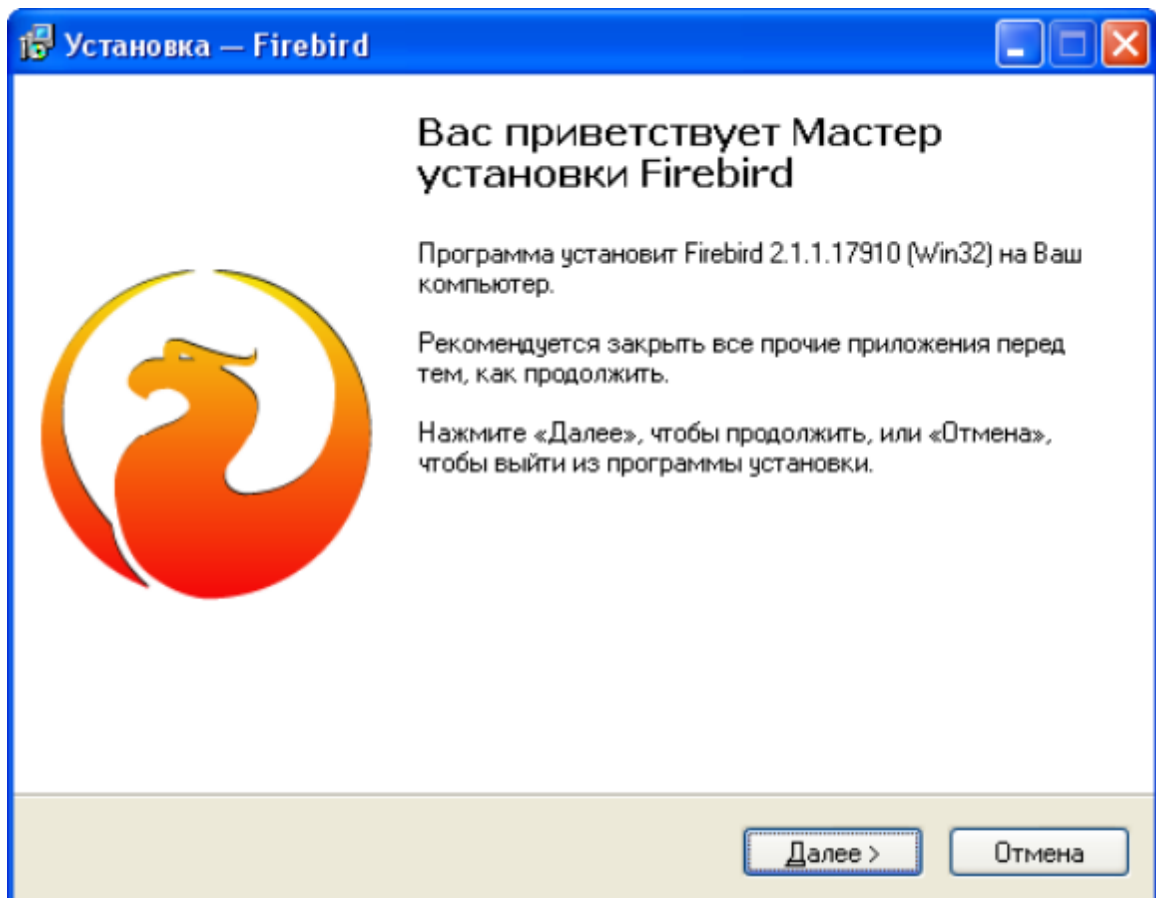
Зазвичай, за умовчанням, сервер баз даних Firebird встановлюється на диск C: в папку Program Files\ Firebird\.

Якщо на даному комп'ютері вже встановлена система Firebird, з'явиться інформаційне повідомлення й установка системи Firebird проведена не буде:



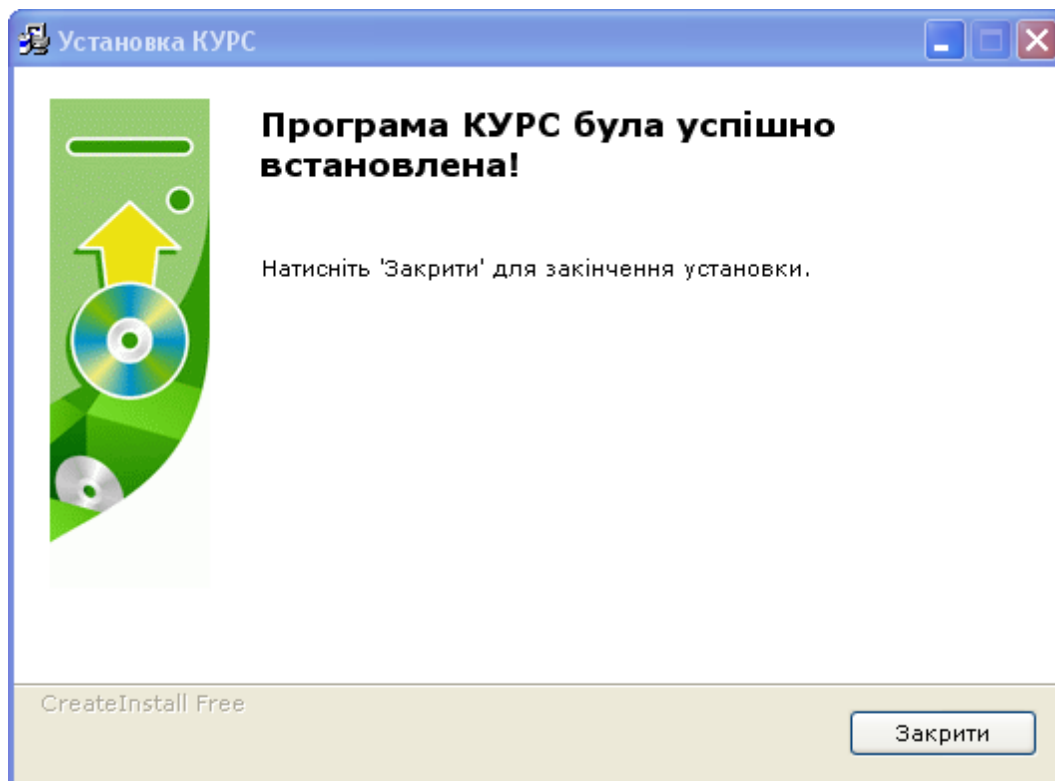
Необхідно натиснути "ОК" для продовження установки програми "КУРС".

Якщо ж на даному комп'ютері система Firebird не встановлена, її необхідно встановити. З'явиться вікно майстра установки системи Firebird:



У більшості випадків на всі наступні запити майстра установки системи Firebird необхідно натискати "Далі". Тонкі налаштування даної системи описуються наприкінці даного посібника в розділі КОНФІГУРАЦІЯ

Після завершення установки програми "КУРС" буде відображено підтверджувальне вікно:



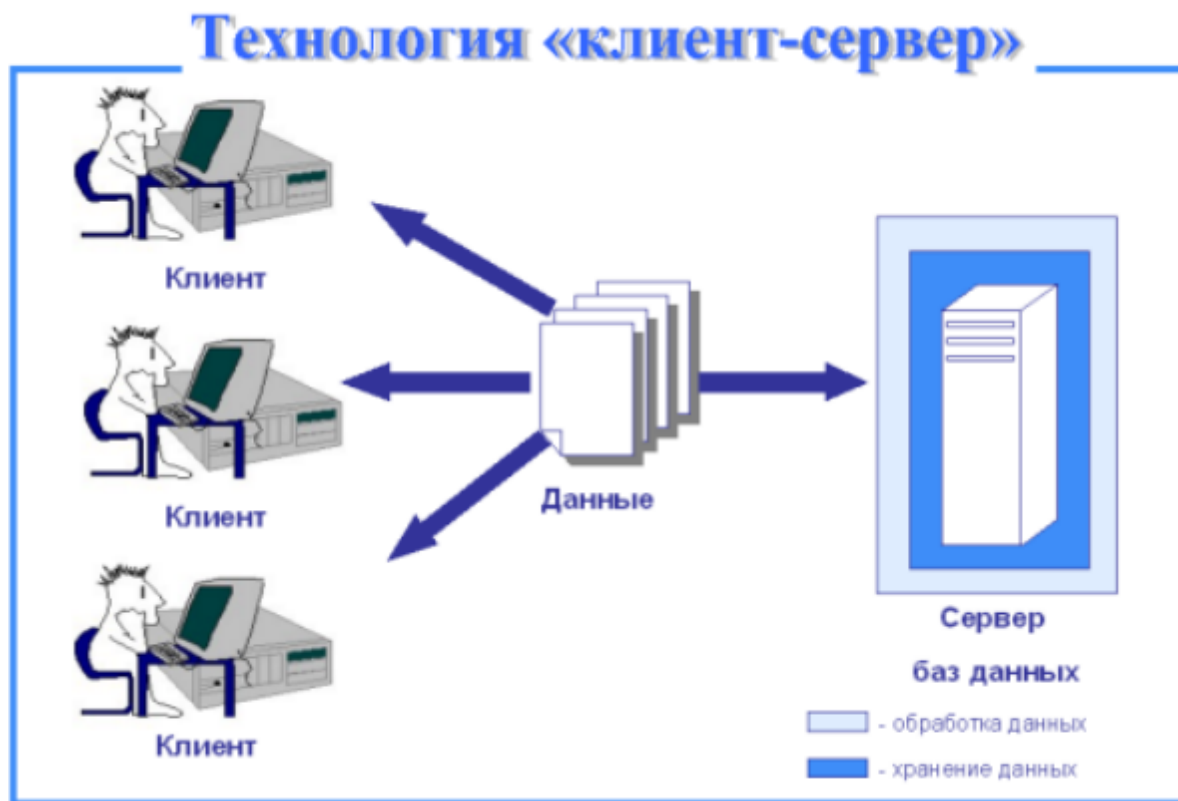
Після натискання на кнопку "Закрити" установка буде завершена. На "робочому столі" і в меню "Пуск → Програми" з'являться ярлики для запуску програми "КУРС".

Якщо в процесі установки був відзначений пункт "Запустити КУРС після установки", то після завершення установки програма "КУРС" автоматично запуситься для роботи.

3 КОНФІГУРАЦІЯ

3.1 Архітектура програми КУРС

Програма "КУРС" являє собою клієнт-серверну систему, що складається з файлу, що виконується (KYRS.exe), файлу бази даних (Kurs.fdb) та файлу налаштувань (KYRS.ini). Клієнт-Серверна архітектура дозволяє розміщати файл, що виконується, програми й базу даних програми як на одному комп'ютері, так і розмістити базу даних на одному комп'ютері, а кілька копій файлу, що виконується, програми на інших комп'ютерах у межах однієї локальної мережі. Це дозволяє декільком користувачам одночасно працювати із програмою:



3.2 Установка СУБД Firebird

У якості сервера бази даних у програмі "КУРС" використовується СУБД Firebird.

Firebird SQL Server - сервер баз даних заснований на відкритому вихідному коді Interbase 6.0. Дистрибутиви Firebird існують під Windows, Linux, Unix, Solaris, MacOS, під 32- х і 64- х бітну архітектуру. Firebird SQL Server розповсюджується безкоштовно й не має ліцензійних обмежень.

Для правильного функціонування програми "КУРС" необхідний Firebird, версії не нижче 2.1. Дана версія Firebird входить в інсталяційний пакет програми "КУРС".

Firebird дозволяє реалізовувати роботу програми "КУРС" як на одному комп'ютері, так і на декількох комп'ютерах у межах однієї локальної мережі, з підключенням декількох копій програми "КУРС" до однієї бази даних. Це дозволяє декільком користувачам з різних комп'ютерів одночасно вносити й змінювати дані в програмі.

Розглянемо обидва варіанта підключення.

4 Налаштування підключення програми до бази даних

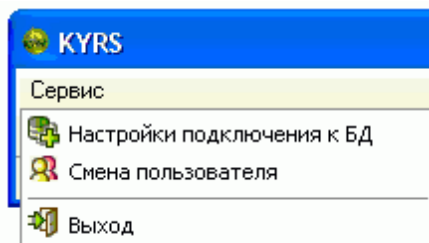
Якщо планується використовувати програму "КУРС" на одному комп'ютері, досить установити на цьому комп'ютері Firebird і саму програму "КУРС". При такому варіанті установки вносити додаткові налаштування в програму "КУРС" не потрібно - вона вже налаштована для використання на одному комп'ютері. Виключення може становити ситуація, коли на комп'ютері вже була встановлена система Firebird, і ім'я користувача й пароль, що задані в ній за замовчуванням, змінені. По-умовчання для підключення до бази даних Firebird використовує ім'я користувача SYSDBA, пароль masterkey. Ці дані вже внесені в налаштування програми "КУРС".

Якщо ж на комп'ютері встановлений Firebird, і в ньому змінені ім'я користувача й пароль для підключення до бази даних, то необхідно провести відповідне налаштування програми "КУРС" (див. Налаштування підключення програми до бази даних).

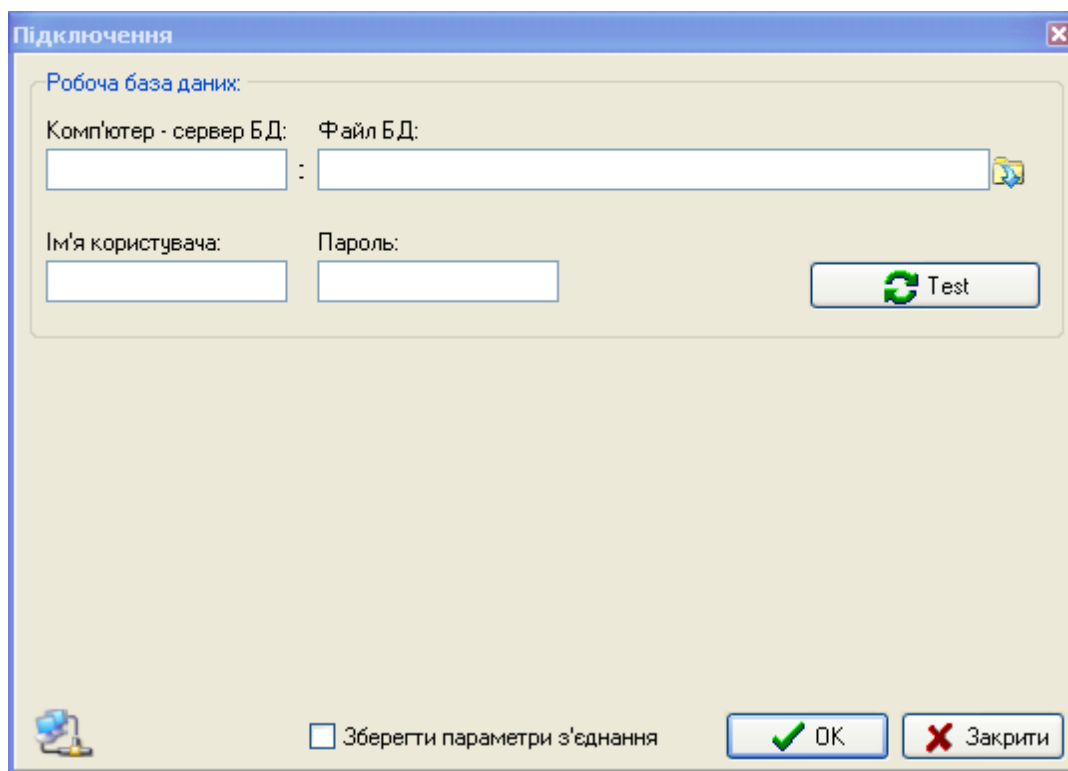
Якщо ж планується використовувати програму з декількох комп'ютерів в мережі одночасно, то необхідно на одному з комп'ютерів установити програму з базою даних і системою Firebird, а на інших необхідно налаштувати підключення кожної копії програми до бази даних.

4.1 Для одного комп'ютера

Для цього після запуску програми "КУРС" необхідно в меню вибрати пункт "Сервіс", і в ньому пункт "Налаштування підключення до БД":



При натисканні на пункт меню "Налаштування підключення до БД" відкриється вікно для зазначення параметрів підключення:



Якщо планується використовувати програму на одному комп'ютері, досить вказати шлях до файлу бази даних "kyrs.fdb" у полі "файл БД", вказати ім'я користувача й пароль Firebird (по-умовчанням це SYSDBA і masterkey).

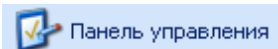
Кнопка "Test" слугує для перевірки правильності налаштувань. Натисканням кнопки "OK" можна підтвердити й зберегти налаштування. Після цього програму

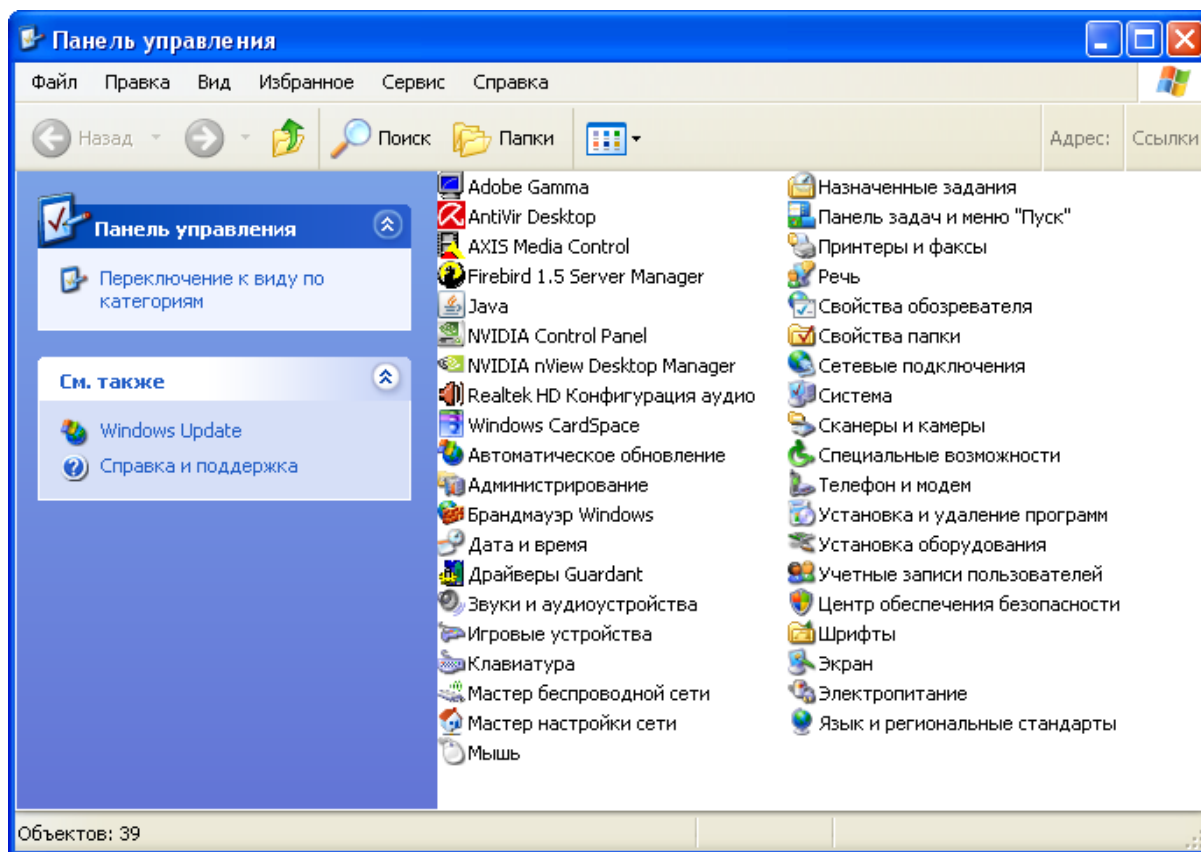
необхідно закрити й відкрити заново, і нею вже можна користуватися.

4.2 Для мережевого варіанту

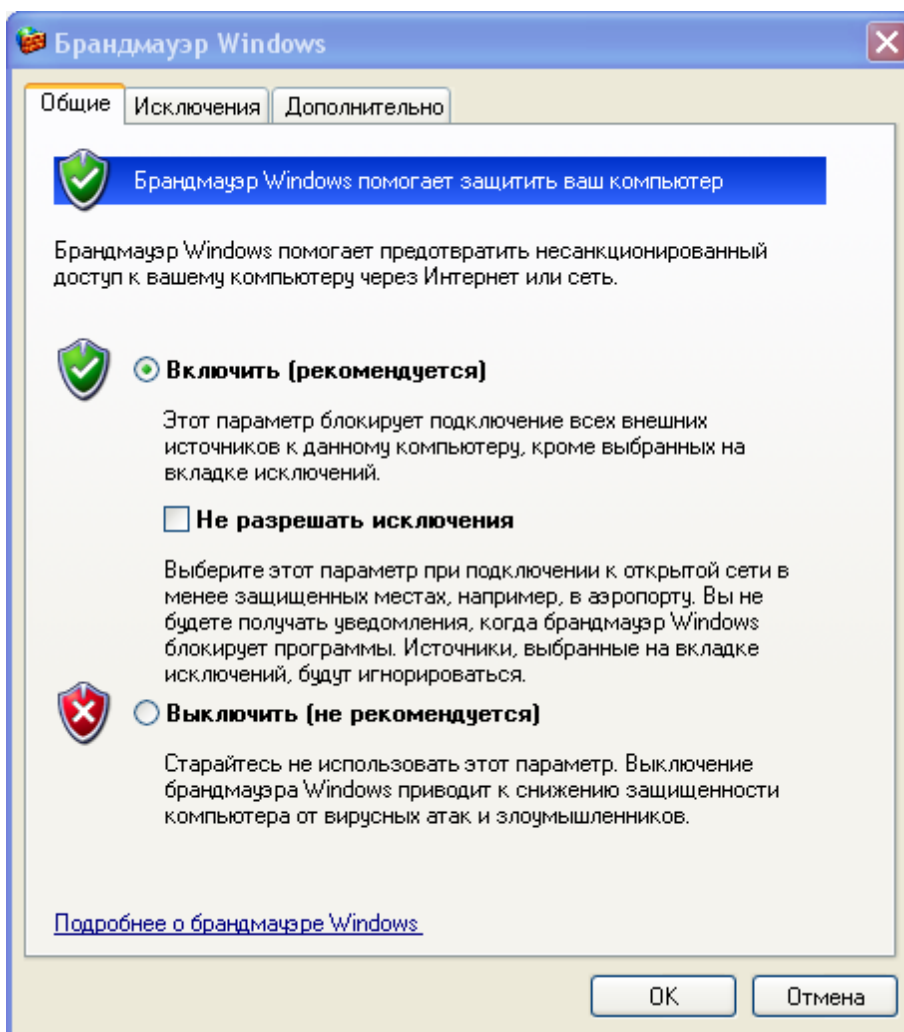
Якщо планується використовувати програму в мережевому варіанті на декількох комп'ютерах у локальній мережі, то налаштування будуть наступним:

На комп'ютері, де встановлена база даних КУРС (комп'ютер-сервер БД) необхідно провести наступні налаштування:

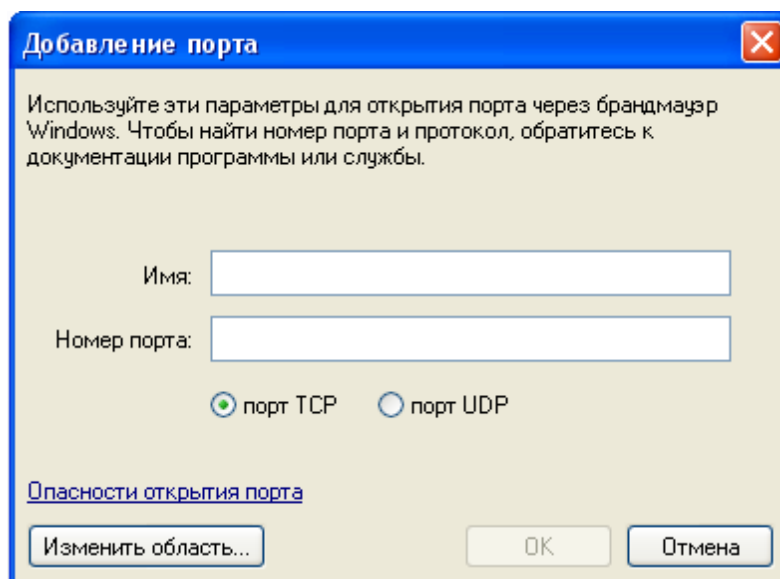
Натиснути кнопку  та, вибравши розділ , запустити панель управління:



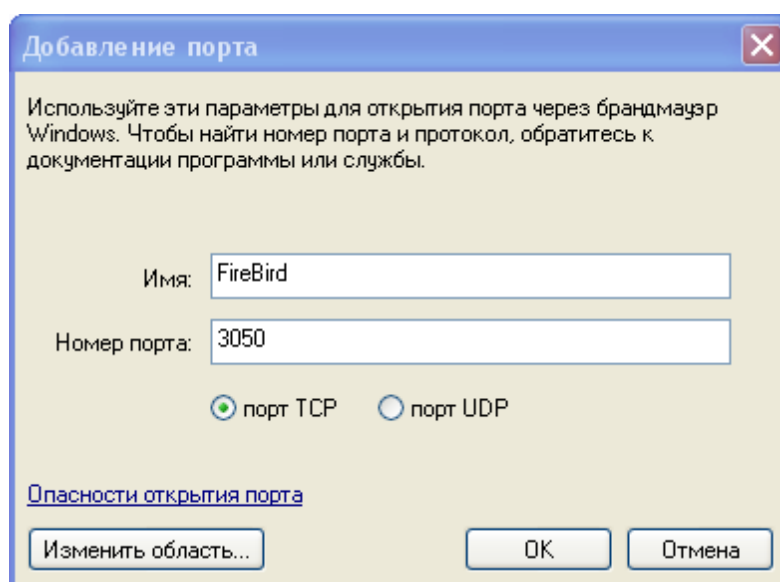
Вибрати в списку  Брандмауэр Windows :

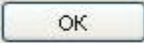


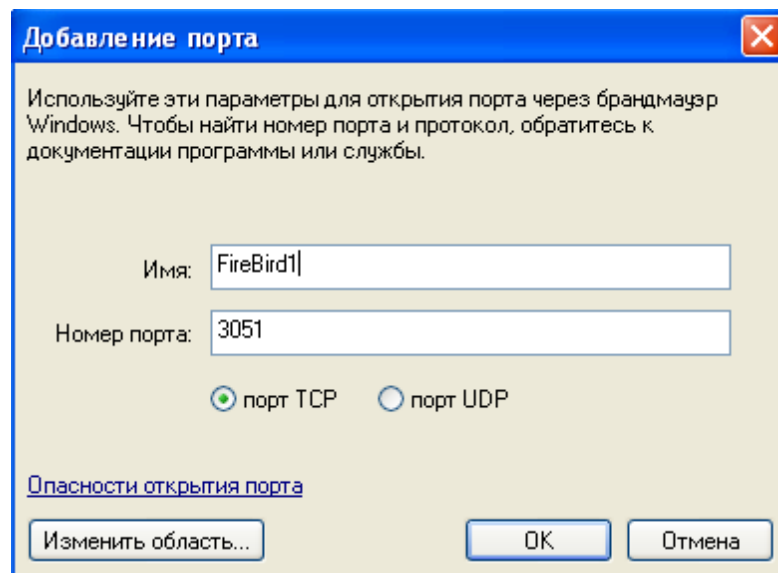
У закладці **Исключения** натискаємо кнопку **Добавить порт...**. У вікні, що відкрилося:



заповнюємо поля Ім'я і Номер порту:



Потрібно відкрити два порта: **3050** і **3051**. Вказуємо спочатку номер порту **3050**, ім'я може бути довільним. Натискаємо кнопку . Потім знову вибираємо  і вказуємо номер порту **3051**:

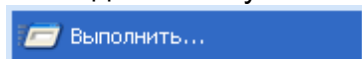


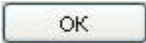
Для запуску програми на комп'ютері, де розташована база даних (файл "kysr.fdb"), необхідно вказати шлях до бази даних у полі "Файл БД", "Ім'я користувача" і "Пароль" для Firebird. Поле "Комп'ютер сервер БД" залишити порожнім.

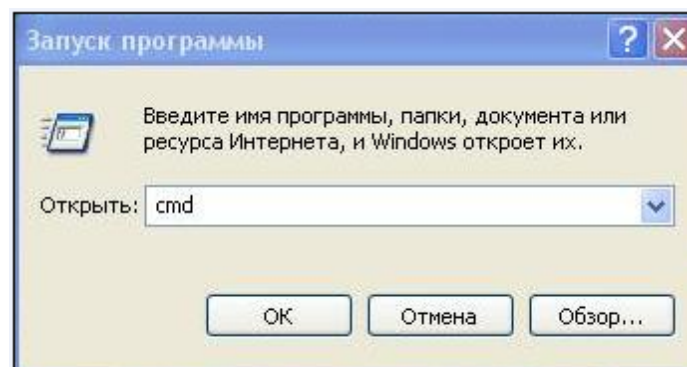
Для запуску програми на інших комп'ютерах у локальній мережі необхідно виконати наступне:

Щоб дізнатись IP- адресу комп'ютера, де розміщена БД (база даних)

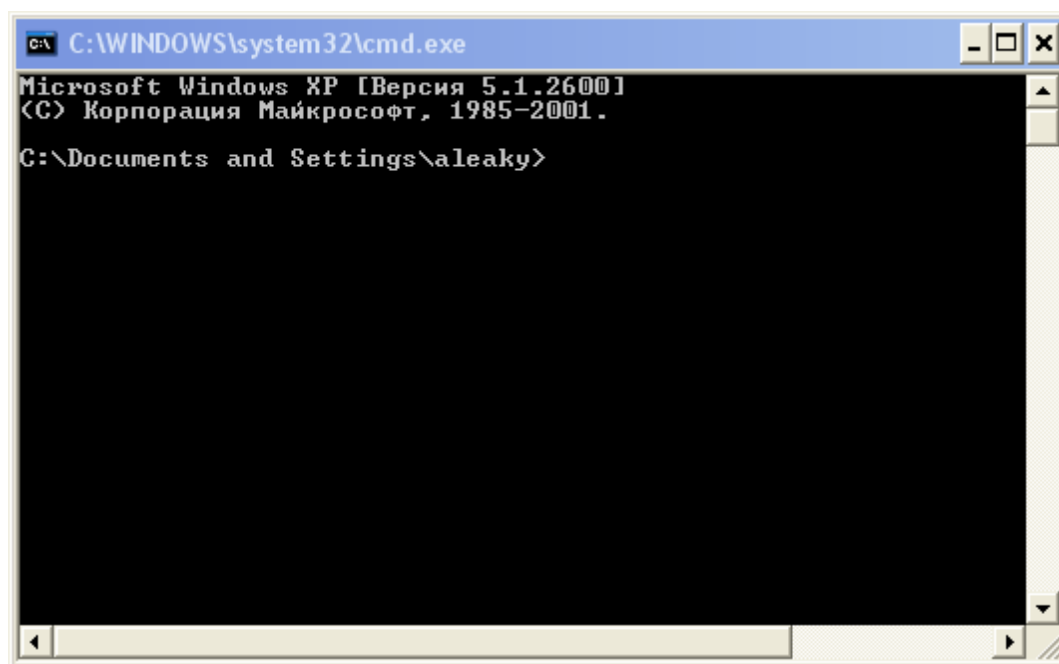
необхідно натиснути кнопку , потім через функцію



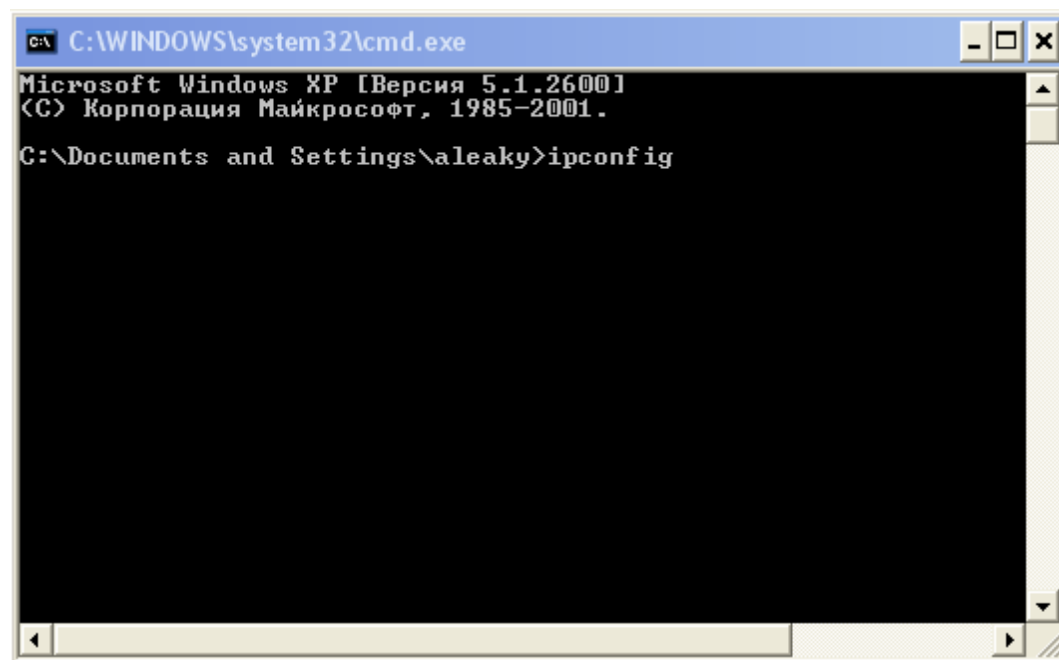
, у вікні Запуск програми набрати cmd, та натиснути кнопку 



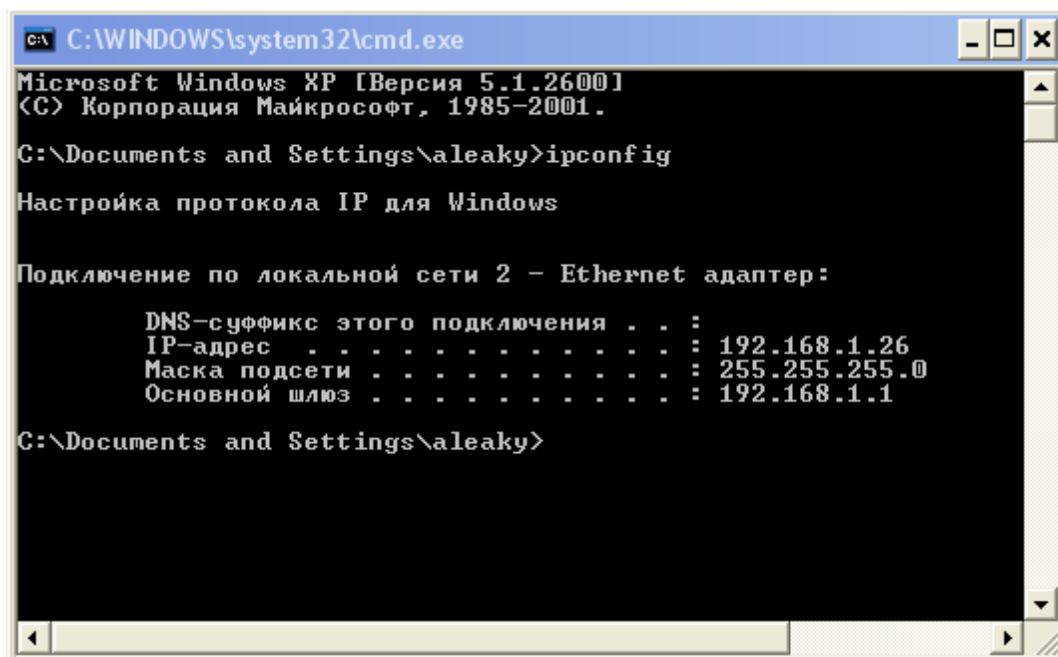
Відкриється термінальне вікно:



в консольному рядку наберемо команду **ipconfig**



та натискаємо клавішу Enter на клавіатурі. Після виконання команди бачимо наступне:



```
C:\WINDOWS\system32\cmd.exe
Microsoft Windows XP [Версия 5.1.2600]
(C) Корпорация Майкрософт, 1985-2001.

C:\Documents and Settings\aleaky>ipconfig

Настройка протокола IP для Windows

Подключение по локальной сети 2 - Ethernet адаптер:

        DNS-суффикс этого подключения . . . :
        IP-адрес . . . . . : 192.168.1.26
        Маска подсети . . . . . : 255.255.255.0
        Основной шлюз . . . . . : 192.168.1.1

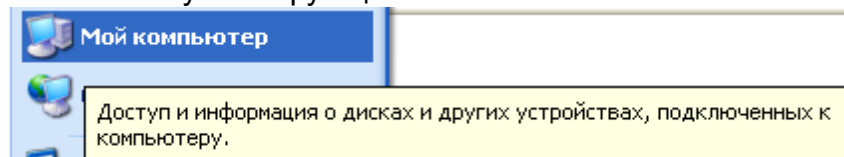
C:\Documents and Settings\aleaky>
```

Якщо ці дії були проведені на комп'ютері, де розміщена БД (база даних), то в результаті ми отримаємо й запам'ятаємо (запишемо) IP- адресу, що нас і цікавить.

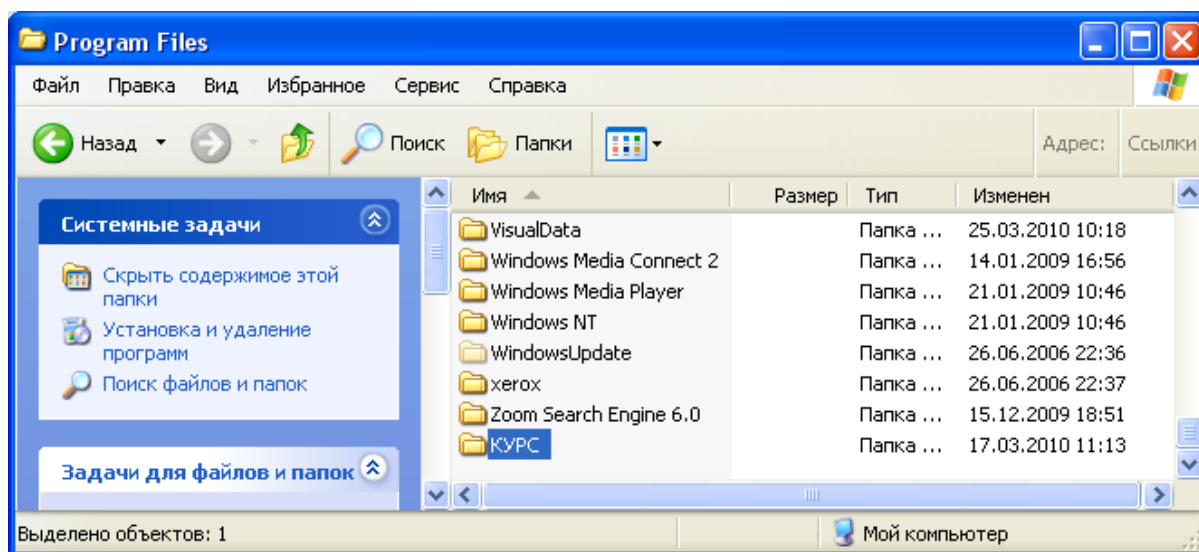
На комп'ютері, де розташована база даних необхідно натиснути кнопку



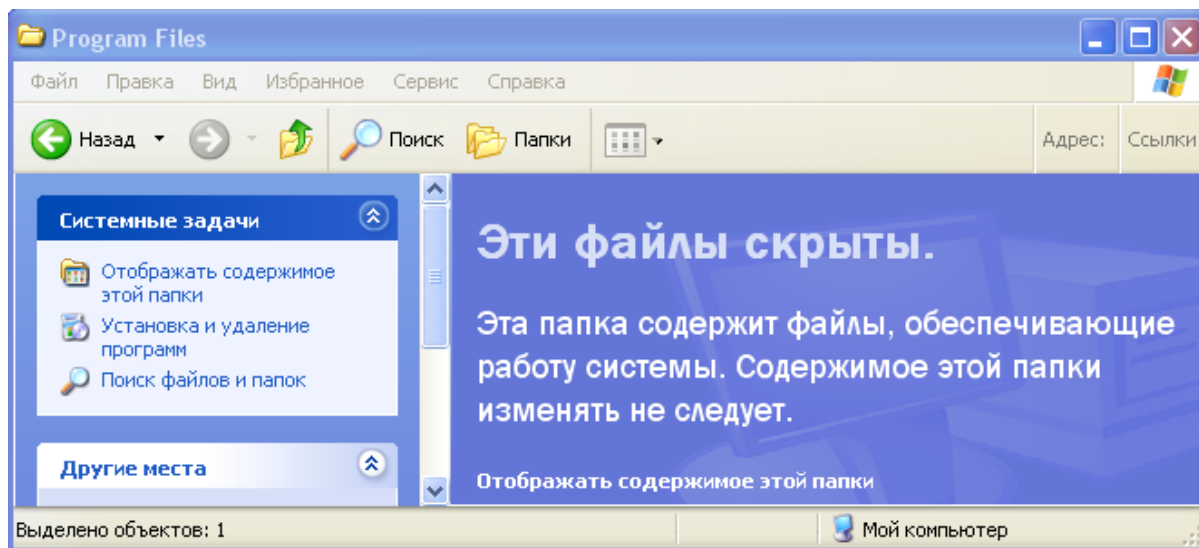
а потім запустити функцію



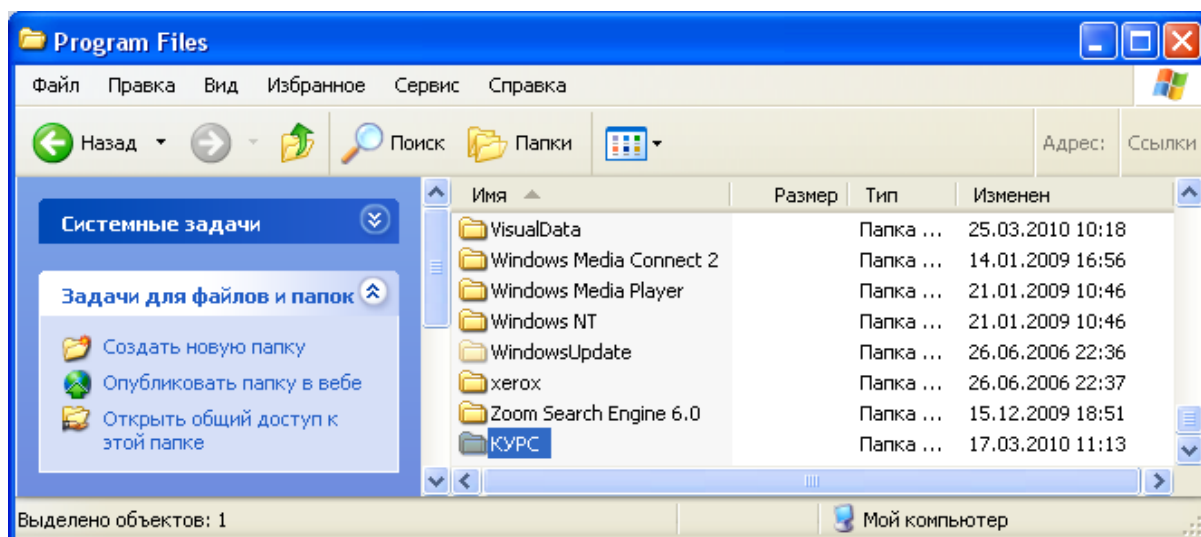
У вікні, що відкрилося, вибираємо диск C:\, папку C:\Program Files\КУРС:



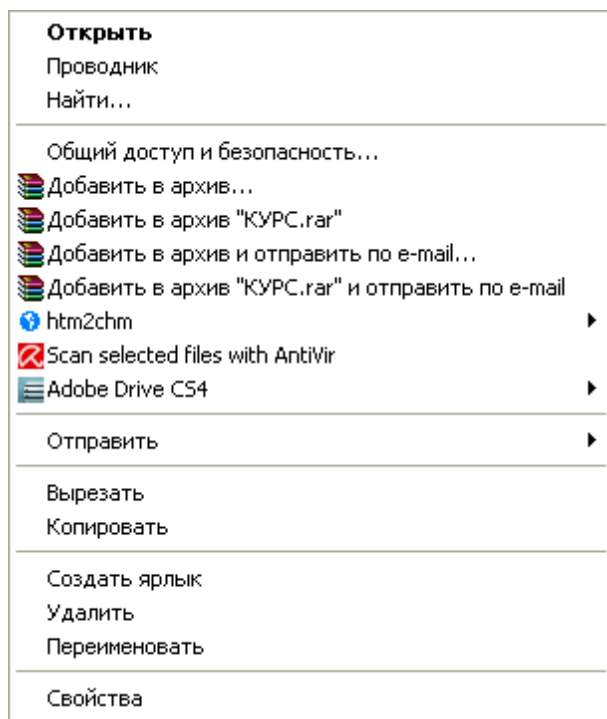
Якщо вікно, що відкрилося, буде мати такий вигляд:



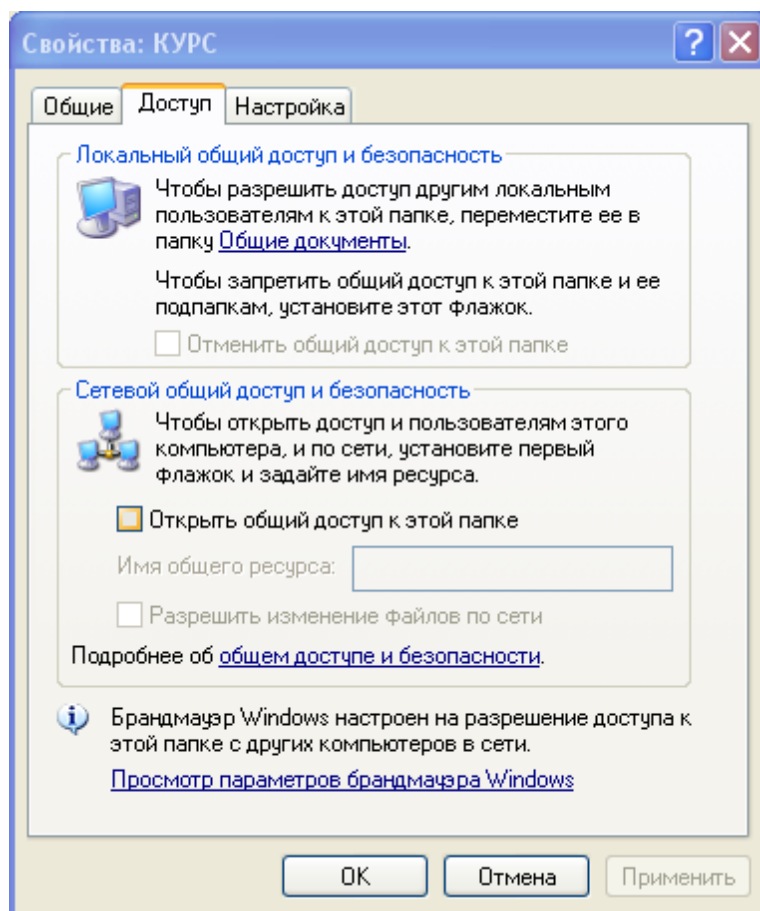
необхідно включити опцію "Відображати вміст цієї папки" і тільки потім вибрати папку C:\Program Files\КУРС. Для цієї папки необхідно в розділі "Завдання для файлів і папок" вибрати команду "Відкрити загальний доступ до цієї папки" клацнувши правою кнопкою миші по папці КУРС.



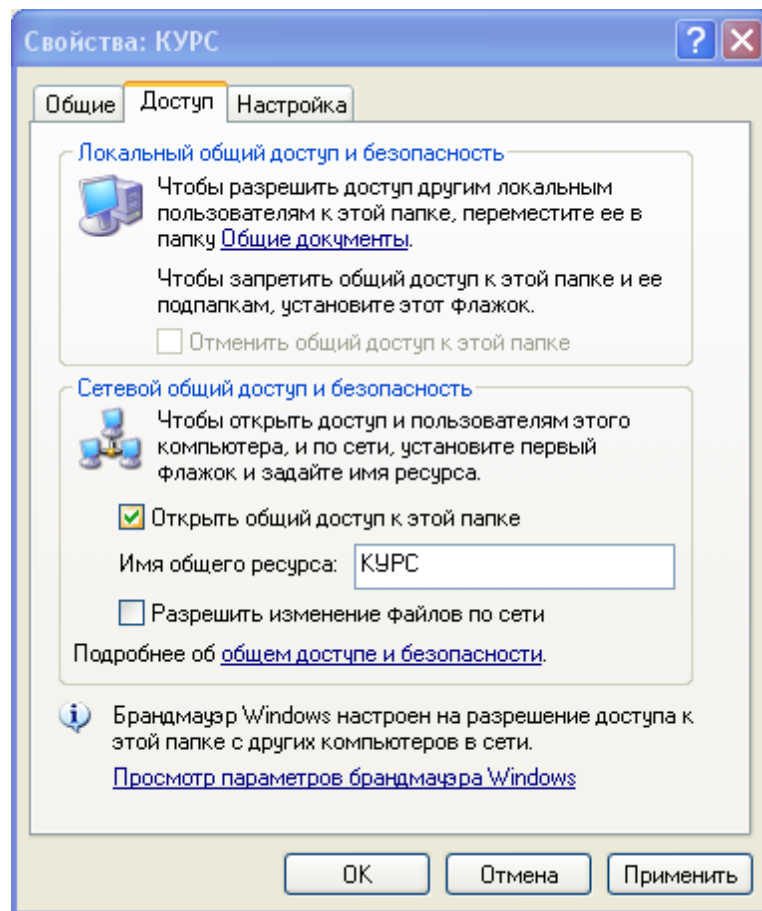
У меню, що відкрилося, виберемо пункт "Загальний доступ та безпека...":



Відкриється вікно "Властивості: Курс":



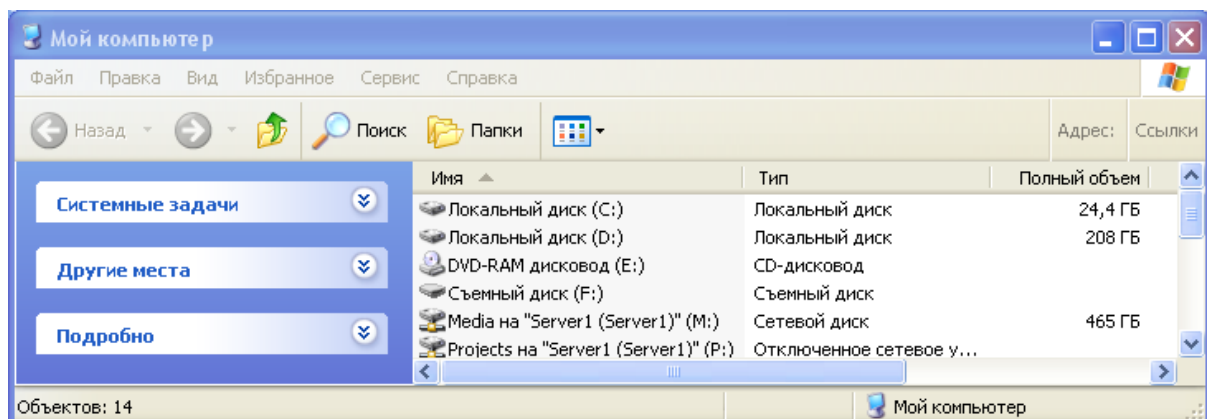
У цьому вікні необхідно встановити відмітку у віконці "Відкрити загальний доступ до цієї папки":



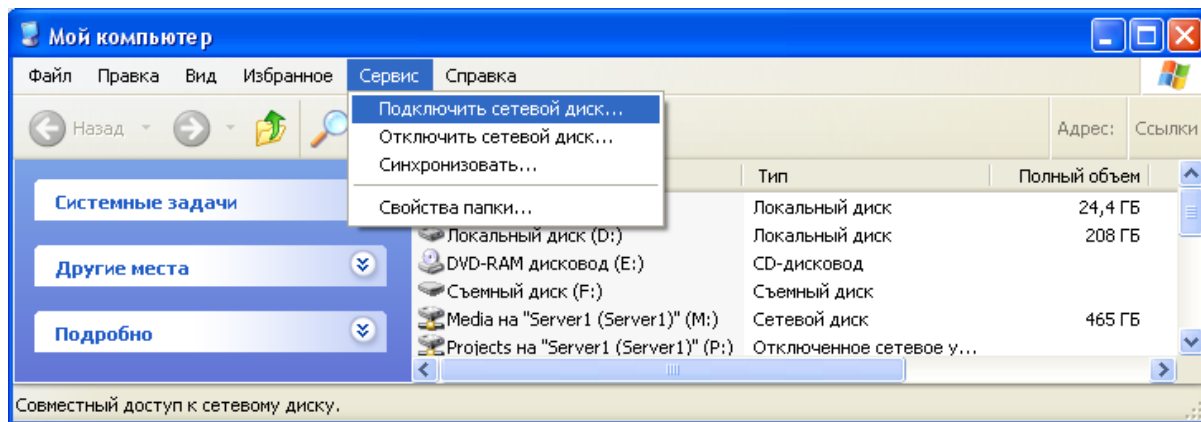
Потім у вікні, що оновилося, необхідно встановити галочку у віконці "Дозволити зміну файлів по мережі" і підтвердити вибір натисканням кнопки . Іконка папки КУРС матиме такий вигляд

Наступні дії виконуються на мережевих комп'ютерах, де необхідно підключитися до БД КУРС.

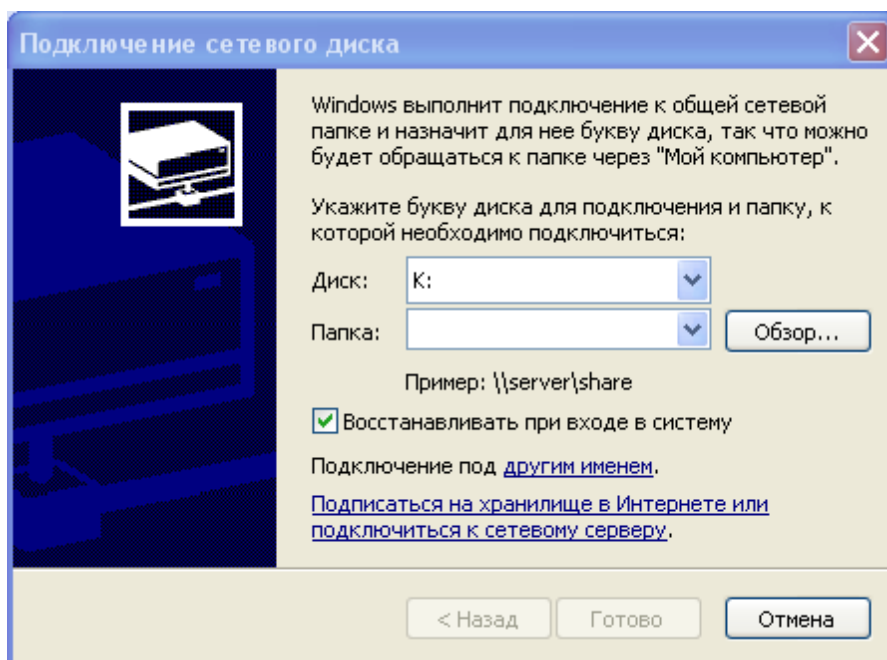
На комп'ютері-клієнті необхідно натиснути кнопку і потім запустити функцію "Мій комп'ютер":



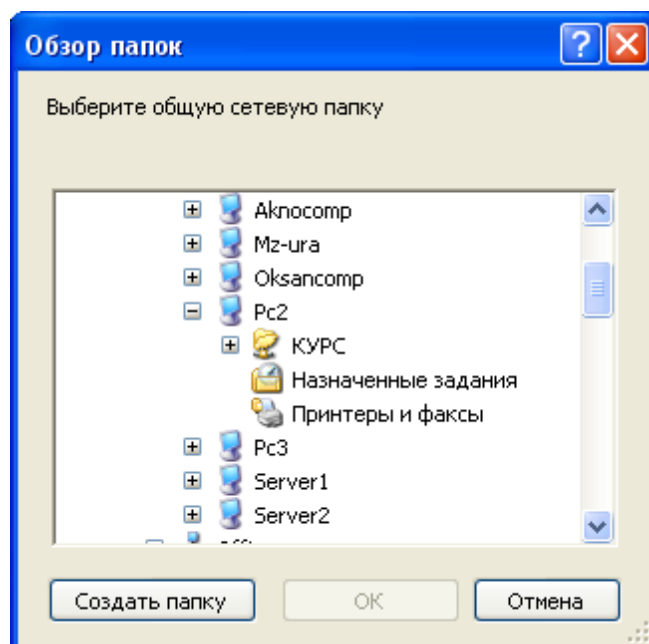
У розділі "Сервіс" вибрати пункт "Підключити мережевий диск":



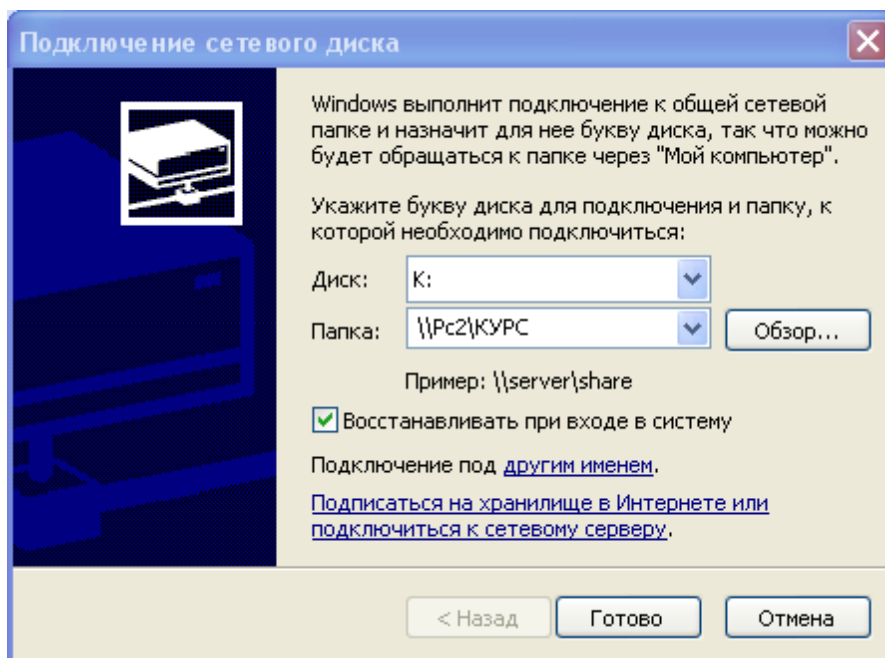
У вікні, що відкрилося, "Підключення мережевого диска" вибираємо з переліку дисків, що випадає, ім'я вільного диска, наприклад, K:.



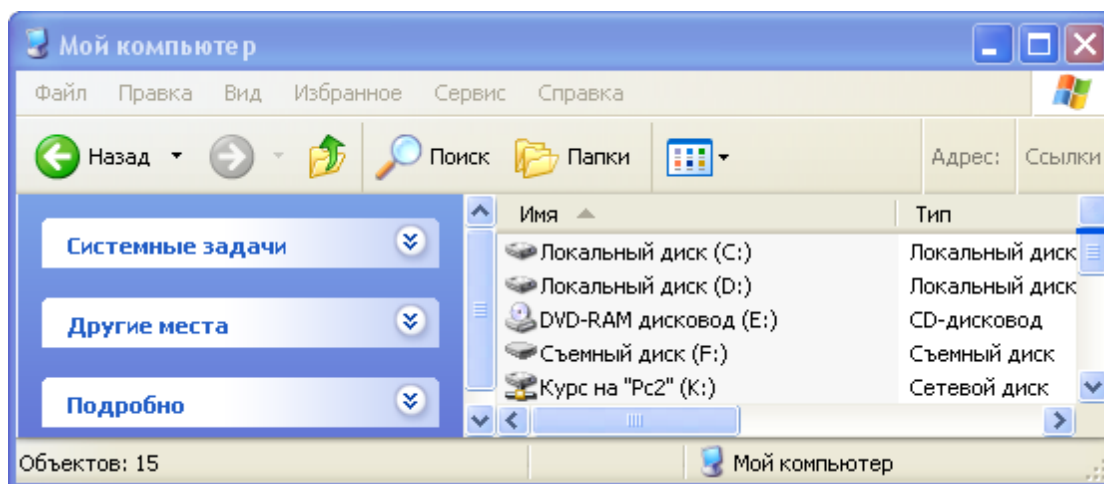
Натисканням кнопки "Огляд" відкриваємо вікно "Огляд папок":



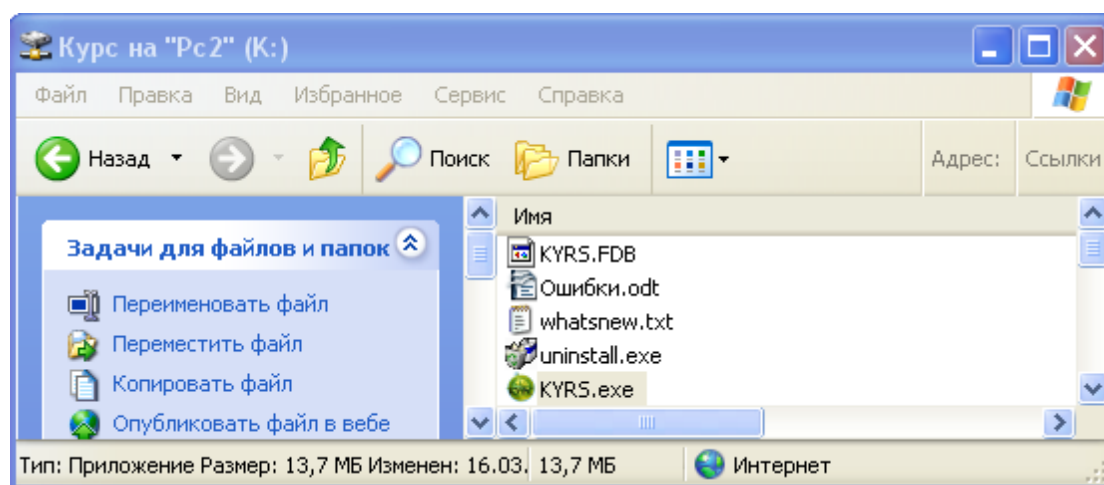
Вибір у нашому випадку - ім'я комп'ютера Pc2 (це приклад, у Вас буде інша, ваша назва комп'ютера), папка КУРС.



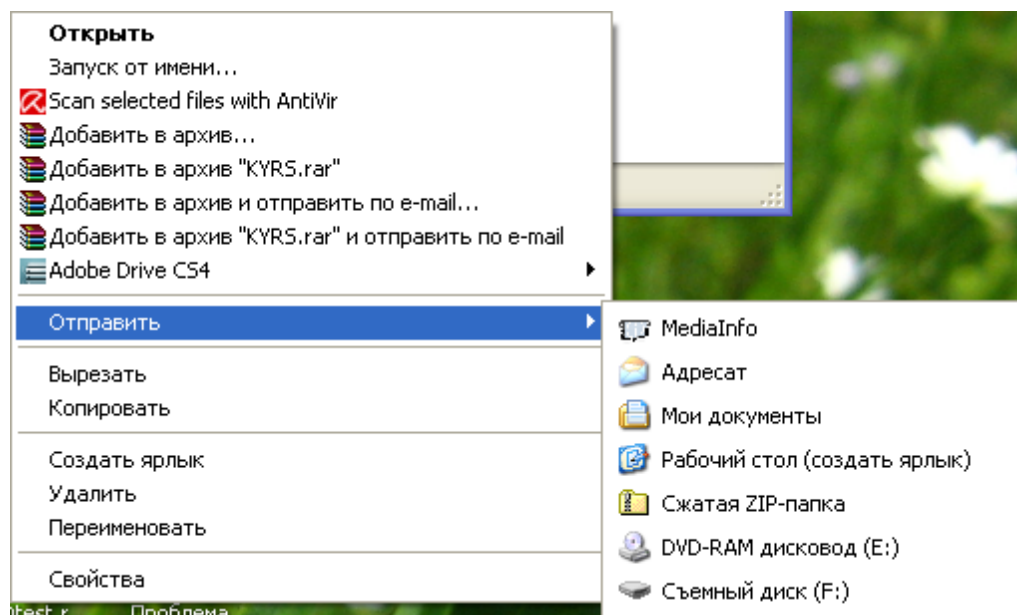
З цього моменту ця папка на комп'ютері, де встановлена БД КУРС стає нам доступна на мережевих комп'ютерах як мережевий диск:



Відкривши цей диск на мережевому комп'ютері ми вибираємо файл KYRS.exe і клацаємо по ньому правою кнопкою миші.

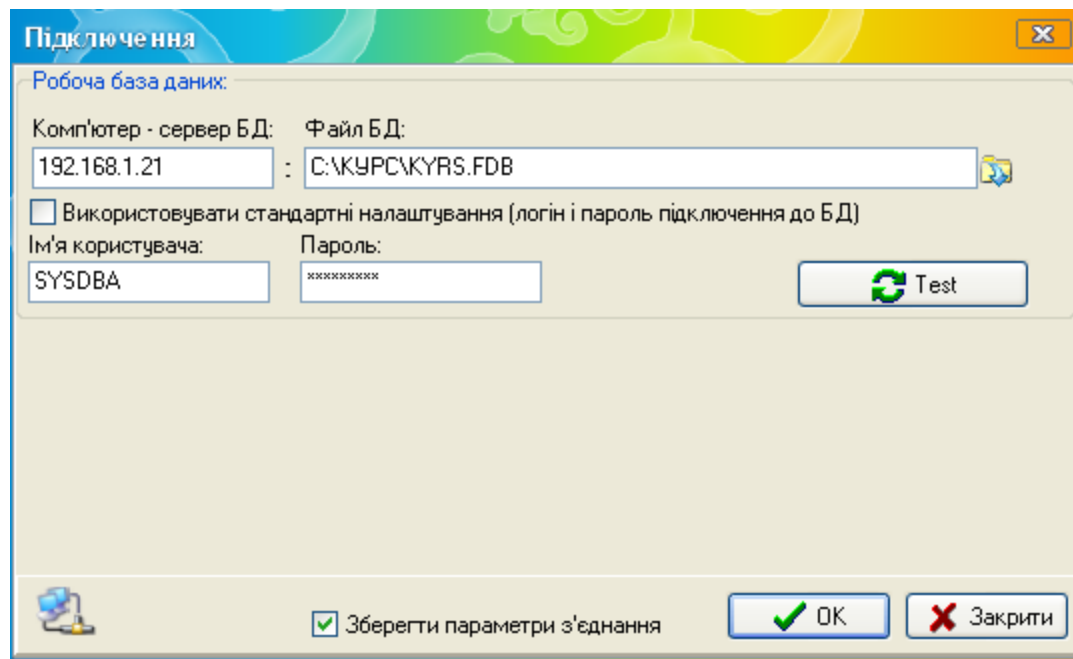


У меню, що відкрилося, вибираємо "Відправити" - "Робочий стіл (створити ярлик)". На робочому столі мережевого комп'ютера з'являється ярлик програми КУРС. Подвійним клацанням лівої кнопки миші на мережевому комп'ютері запускається програма КУРС:



При запуску програми перший раз на інших комп'ютерах локальної мережі в налаштуваннях підключення поля "Комп'ютер - сервер БД" необхідно вказати IP - адресу комп'ютера, на якому розташована база даних (файл "kyrs.fdb"). Для цього необхідно в Курс: школі вибрати пункт меню Сервіс-Налаштування системи-Налаштування підключення до БД. В полі "Файл БД" шлях до файлу бази даних на тому комп'ютері, на якому розташована база даних, "Ім'я користувача" і "Пароль" для Firebird (як отримати Ір- Адресу описане вище, стандартний шлях до бази даних - C:\КУРС\KYRS.FDB, логін - SYSDBA, пароль - masterkey).

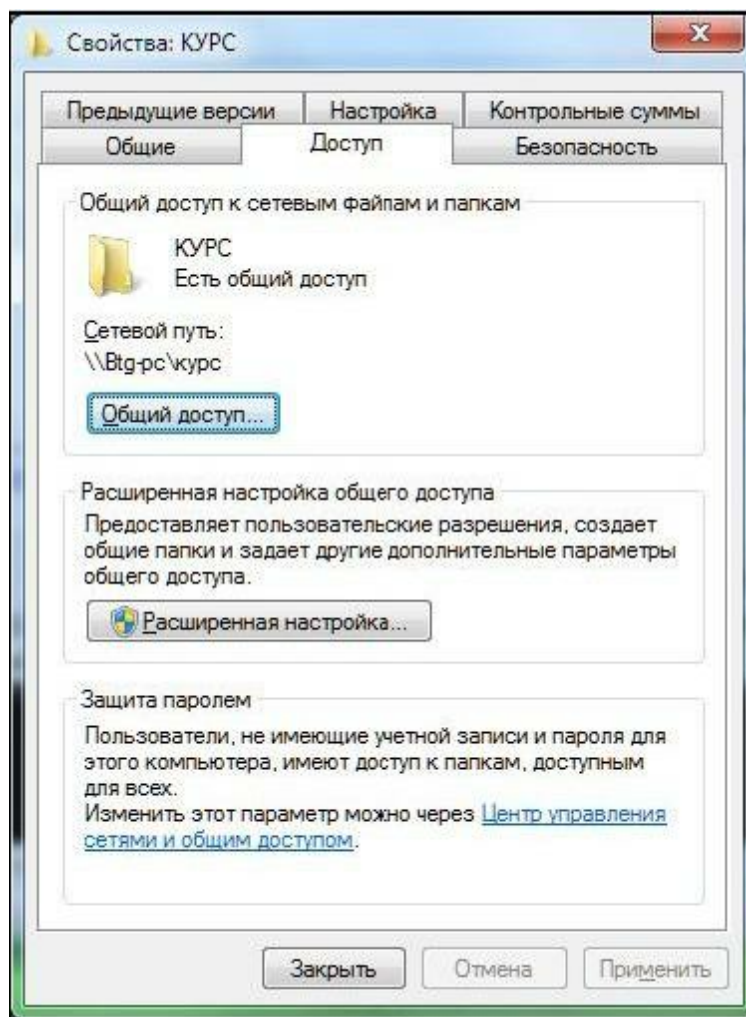
Тобто, якщо в якості комп'ютера-сервера бази даних використовується комп'ютер з IP-адресою 192.168.1.21 і шлях до бази даних (файл KYRS.FDB) на цьому комп'ютері - C:\КУРС\KYRS.FDB, то налаштування буде мати такий вигляд:

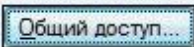


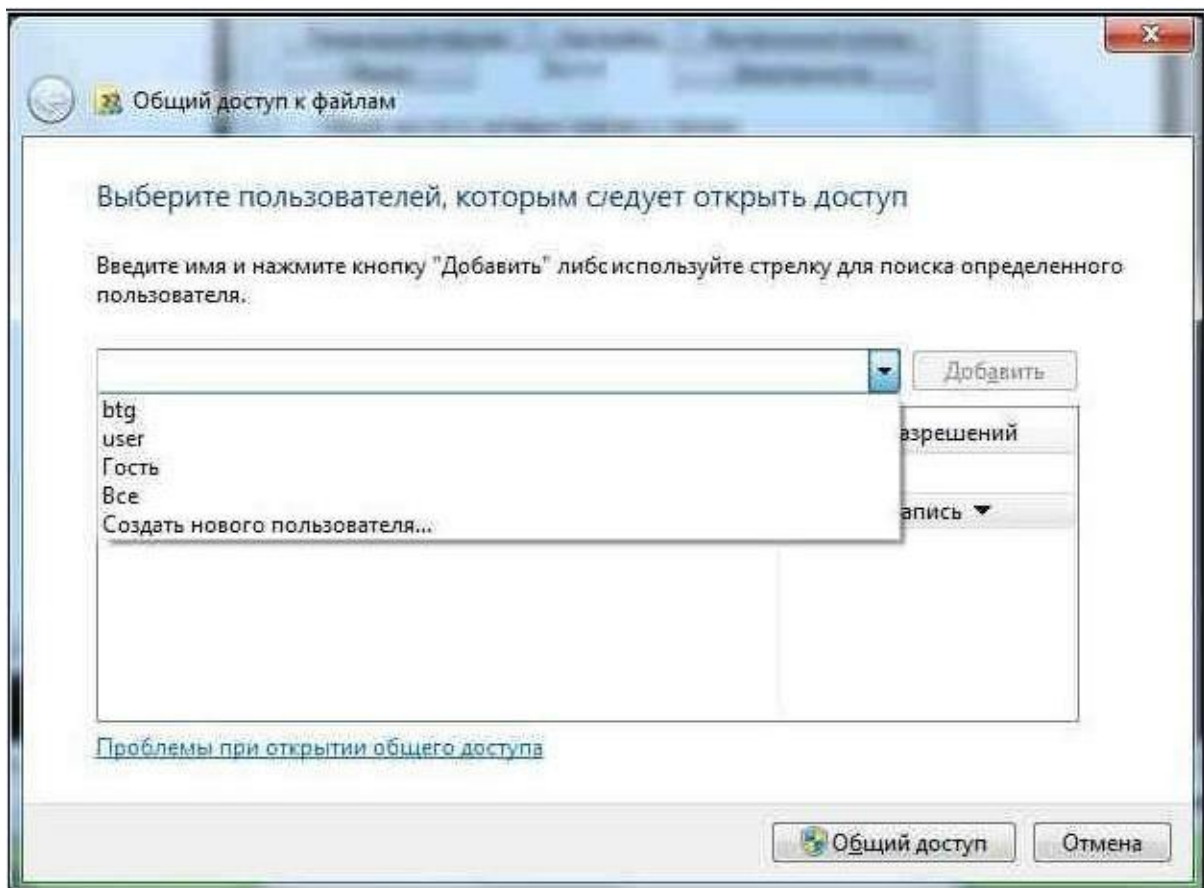
Кнопка "Test" слугує для перевірки правильності налаштувань. Натисканням кнопки "ОК" можна підтвердити й зберегти налаштування. Після цього програму необхідно закрити й відкрити знову, і нею вже можна користуватися.

4.3 Особливості налаштування для Windows 7

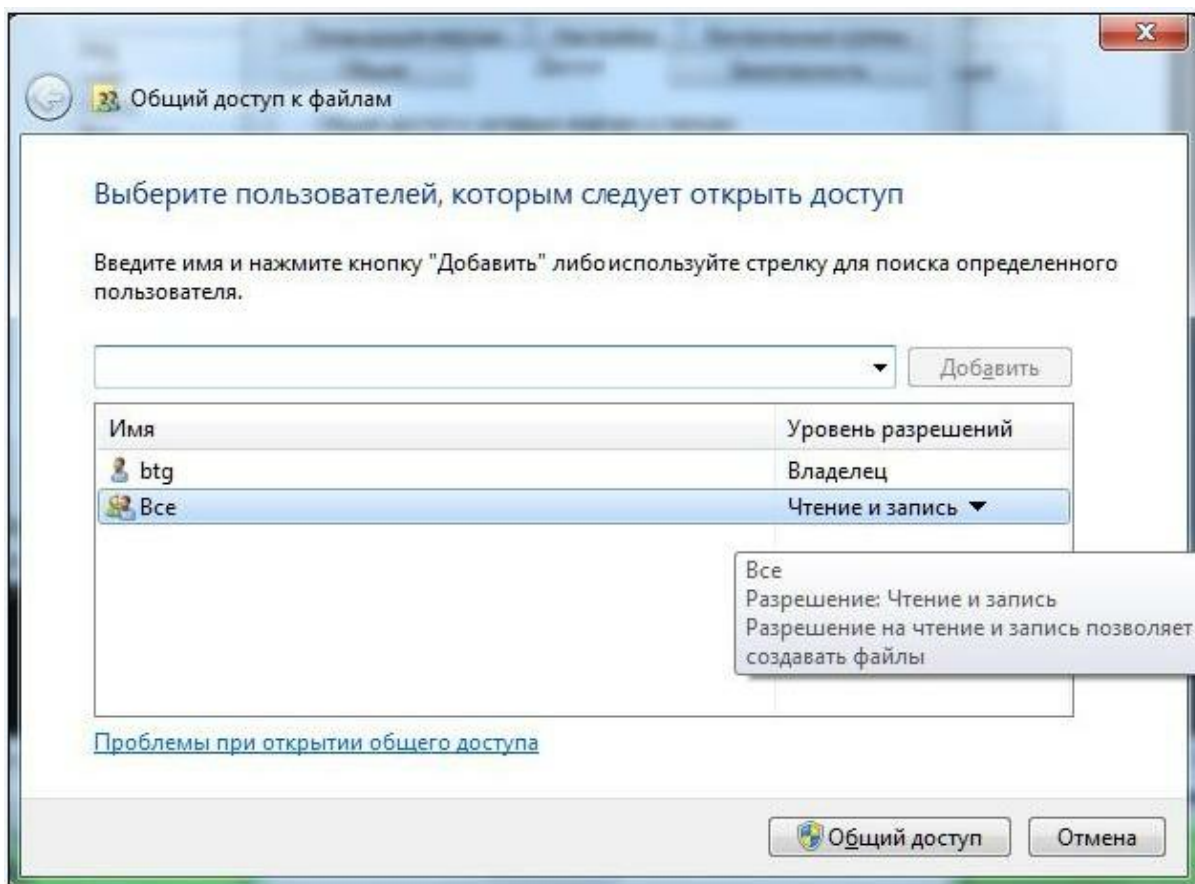
Якщо в якості сервера бази даних КУРС обраний ПК з операційною системою Windows 7, то для відкриття доступу до папки з БД необхідно відкрити вікно "Властивості" папки КУРС, закладку "Доступ":

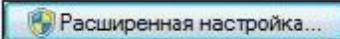


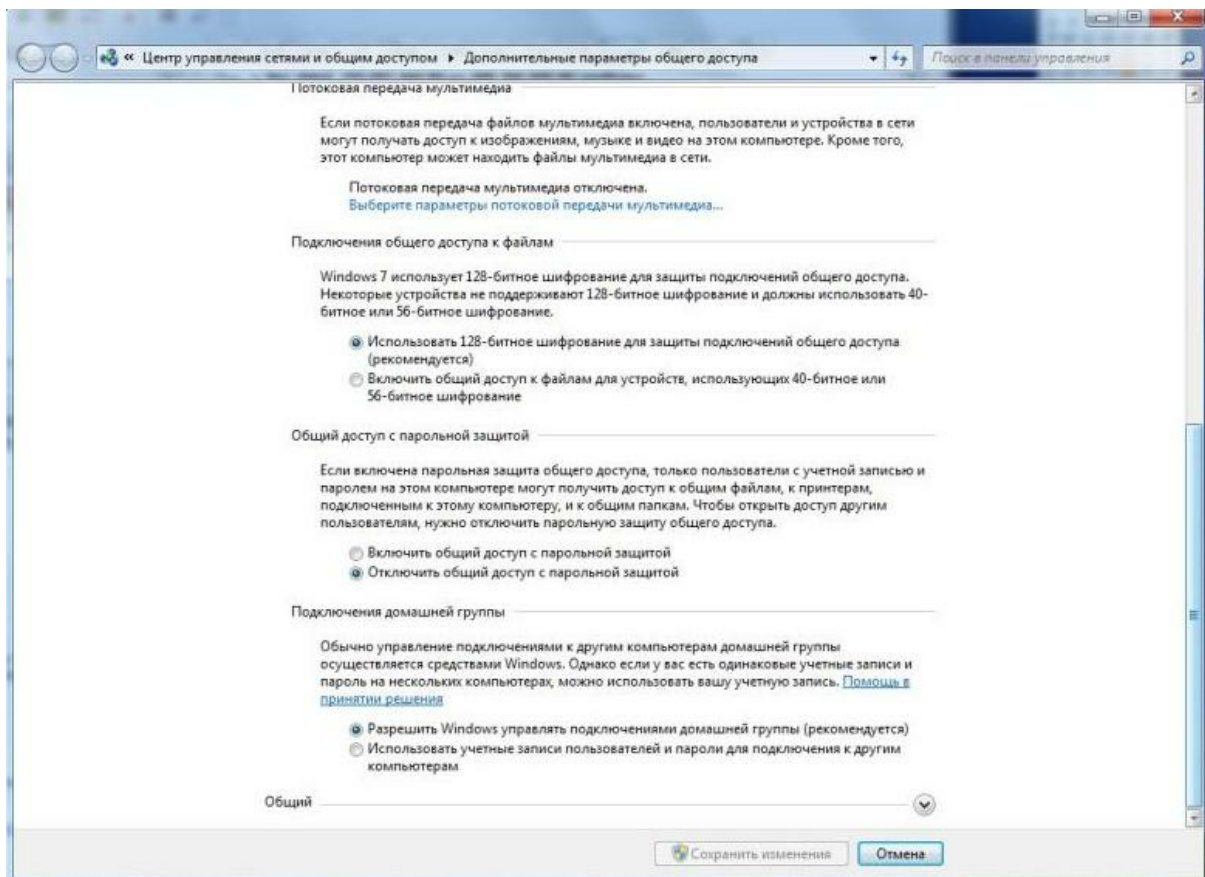
натиснути в цьому вікні кнопку . Відкриється вікно налаштувань загального доступу:



Зі списку користувачів вибрати рядок "Всі":



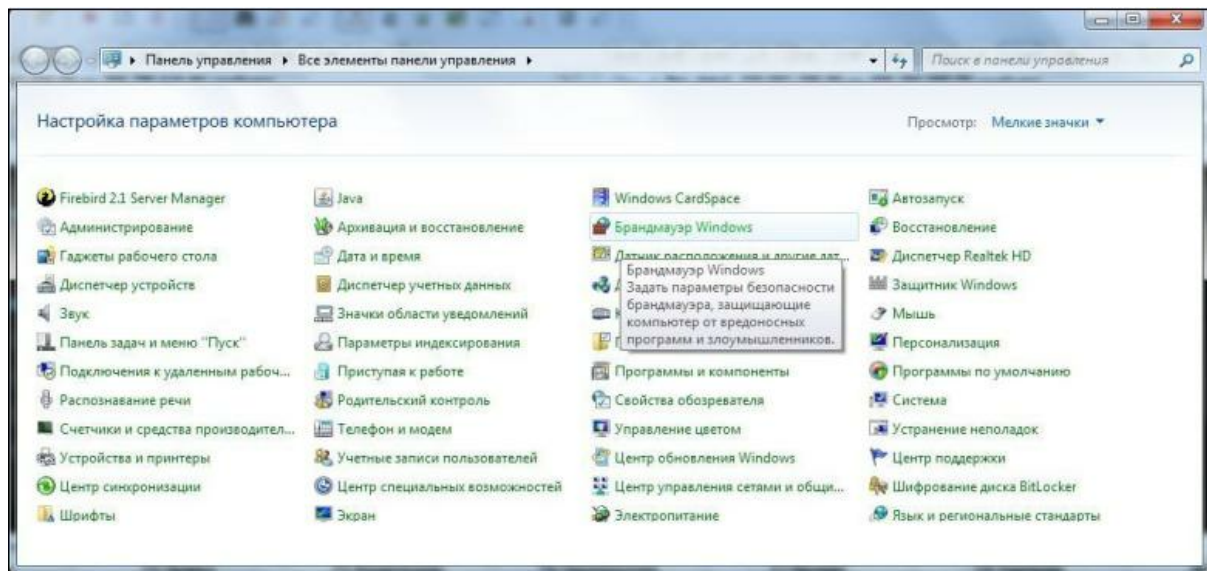
Для користувача "Всі" вибрати рівень дозволів "Читання та запис". Потім, повернувшись в закладку "Доступ", натиснути кнопку :



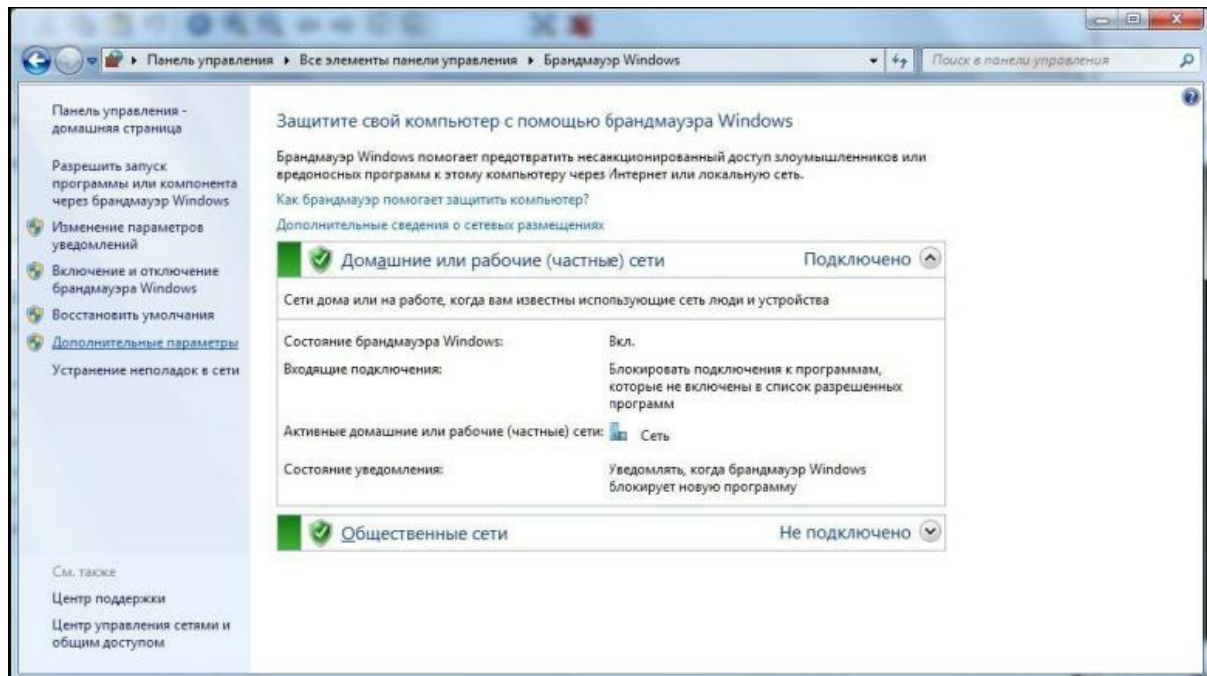
Тут, в розділі "Загальний доступ з парольного захистом" необхідно відключити загальний доступ з парольного захистом:

- ☐ Включить общий доступ с парольной защитой
- ☒ Отключить общий доступ с парольной защитой

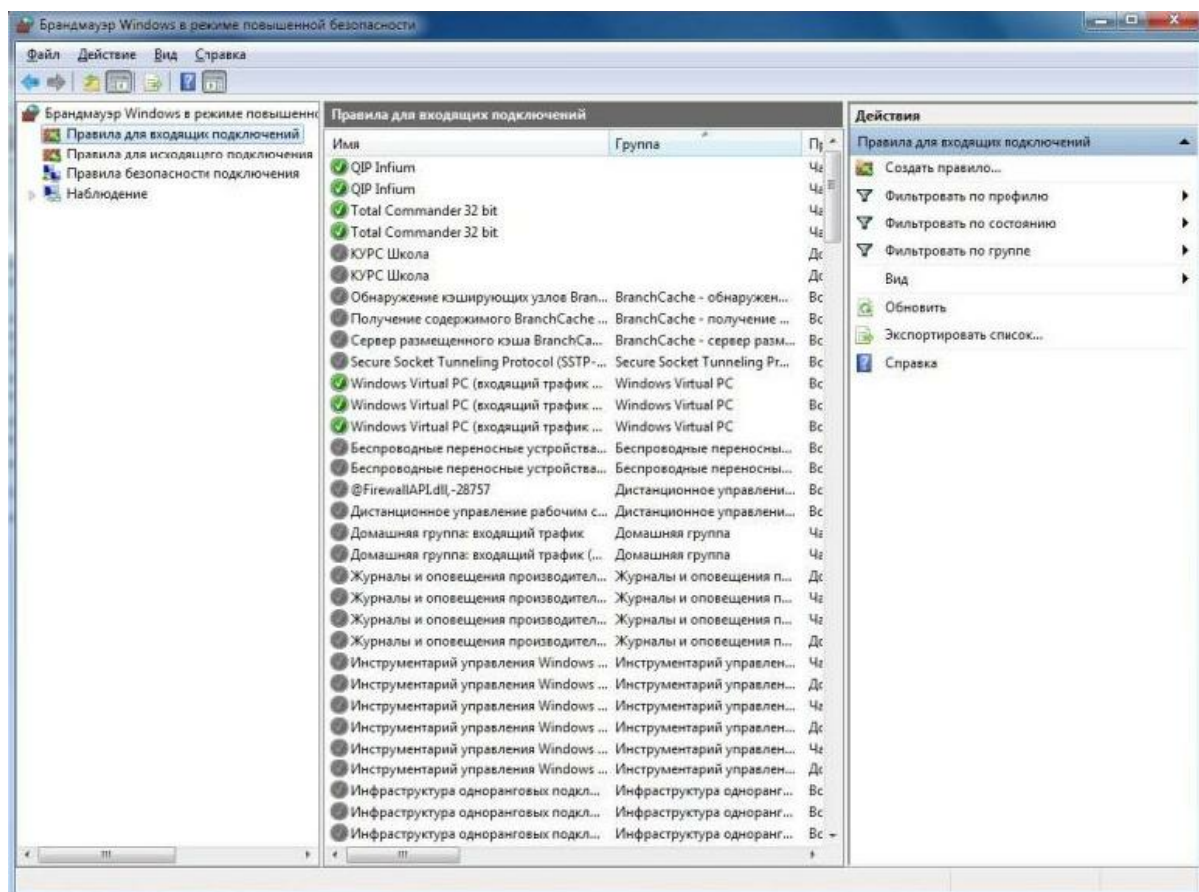
Щоб дозволити роботу Firebird через порт 3050 і 3051 необхідно створити нове правило для вхідних підключень. Для цього через панель управління :



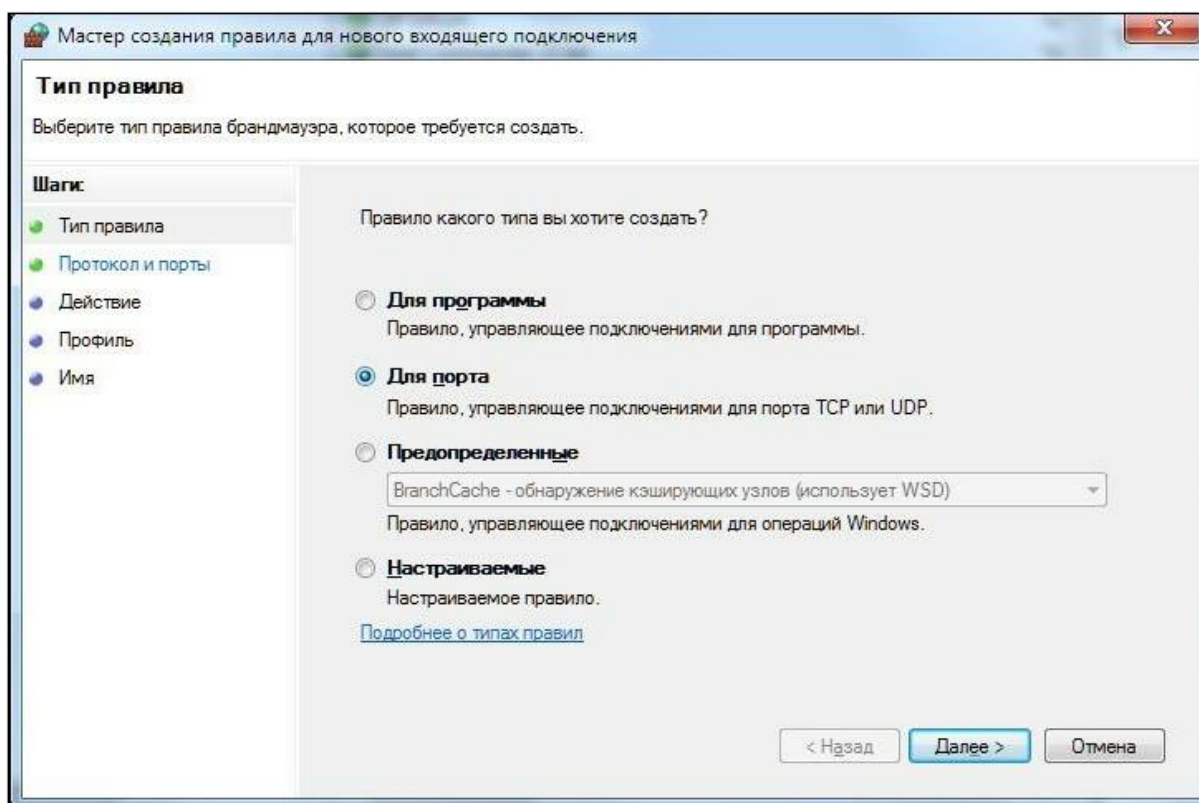
відкрити вікно налаштувань брандмауера Windows :



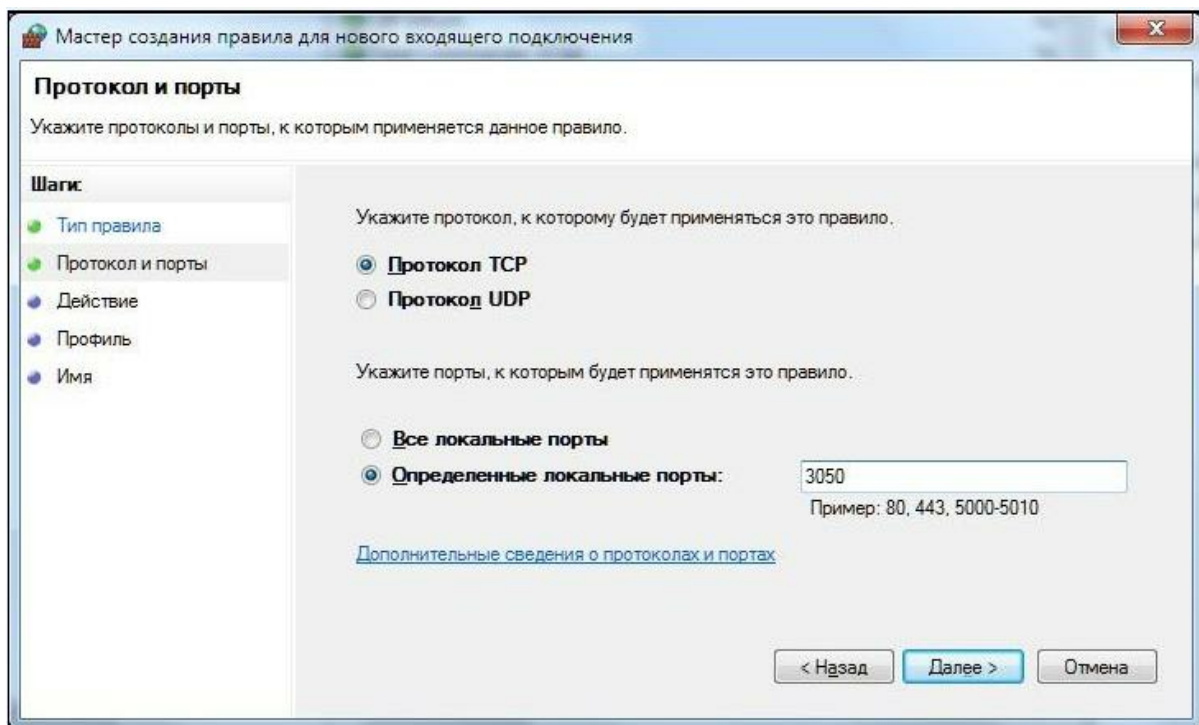
У цьому вікні вибрати розділ  Дополнительные параметры :



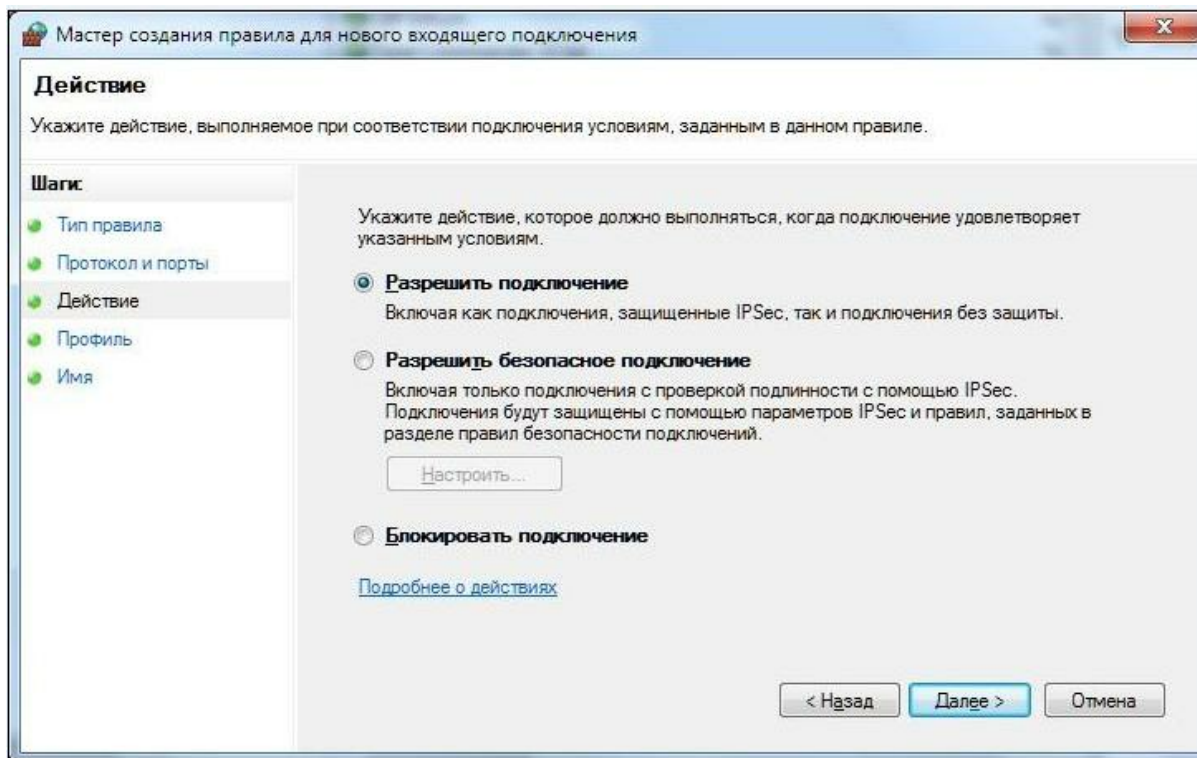
У розділі "Правила для вхідних підключень" необхідно створити нове підключення. У вікні "Майстер створення правила для нового вхідного підключення", в пункті "Протокол і порти" вибрати **Для порта** :



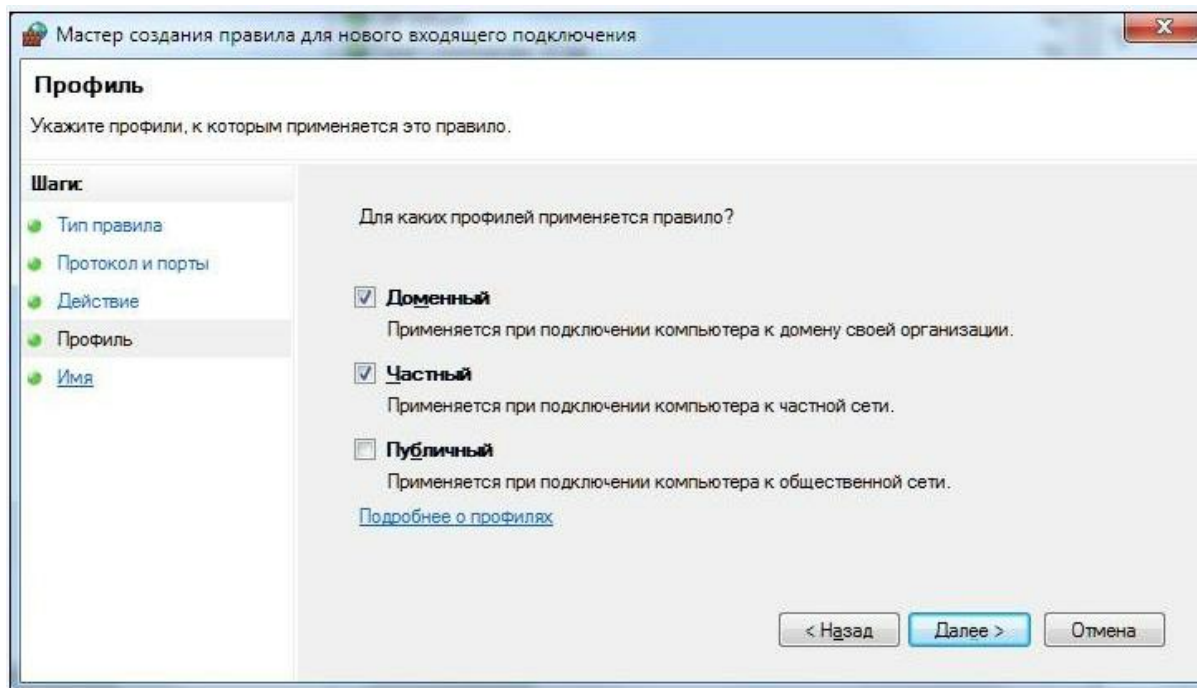
і вказати протокол і адресу порту для правила, що створюється:



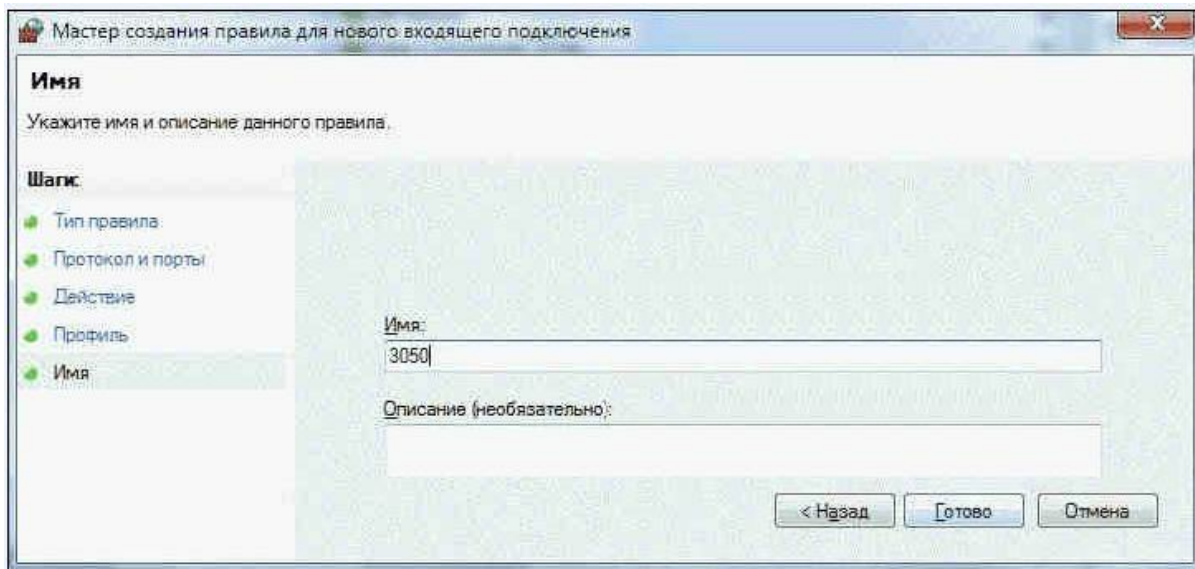
У пункті "Дія" поставити відмітку ☒ **Разрешить подключение** :



У пункті "Профіль" поставити відмітку ☒ для профілів "Доменний" і "Приватний":



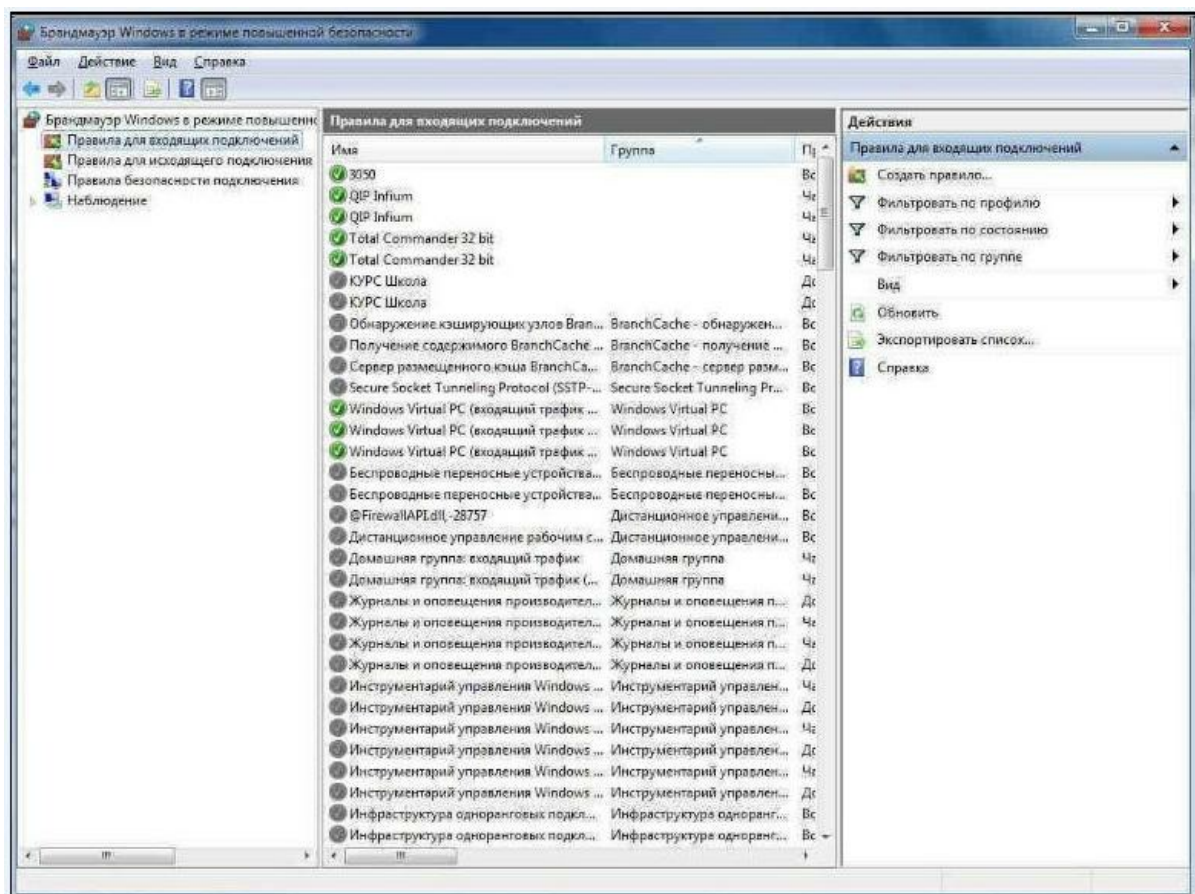
У пункті "Ім'я" вказати адресу порту - 3050:



Для завершения дій по створенню нового правила натиснути кнопку

Готово.

Новое правило "3050" добавлено до списка правил для входных подключений:



З тією ж послідовністю необхідно виконати приведені вище дії для порту 3051.
